

HRVATSKI VOJNIK

Broj 218. Godina V. 12. prosinca 2008. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80; SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

brigadni general Vlado Bagarić, zapovjednik HRZ-a i PZO-a

Ključne zadaće sljedeće godine bit će vezane za prijam u NATO

SIMFONIJSKI PUHAČKI ORKESTAR OS RH

KD VATROSLAV LISINSKI
21. PROSINCA 2008. U 20 SATI

DOBROTVORNI
BOŽIĆNI KONCERT

DIRIGENT: LUKA VUKŠIĆ

UZ ORKESTAR NASTUPAJU:

RADOJKA ŠVERKO

GORAN NAVOJEC

HANA HEGEDUŠIĆ

GRUPA "RIVERS"

GRUPA "FIDES" I

ZBOROVI GLAZBENIH ŠKOLA

IZ BJELOVARA I KRIŽEVACA

NA RASPOREDU HRVATSKE I SVJETSKJE BOŽIĆNE PJESME

KARTE SE, OD 15. DO 19. PROSINCA, OD 10.00
DO 14.00 SATI, MOGU KUPITI I REZERVIRATI
POZIVOM NA BROJEVE TELEFONA:
01/45 68 394, 01/37 84 937

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>

E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Brigadni general
Vlado Bagarić, zapovjednik
HRZ-a i PZO-a**

Najvjerojatnije ćemo početkom travnja sljedeće godine u misiju KFOR poslati dva helikoptera i 20 djelatnika... Ulaskom u NATO savez naše će ratno zrakoplovstvo imati brojne zadatke u sustavu nadzora i zaštite zračnog prostora...

Strana 4

Dragovoljni ročnici završili temeljnu obuku

Posljednji tjedan u Požegi bio je u znaku taborovanja, za što su ročnici pokazali veliko zanimanje. Iako im vrijeme nije išlo na ruku, jer je bilo i kiše i blata, cjelodnevni boravak i noćenje u taboru bio je izazov i ona "prava" strana vojničkog života...

Strana 9

**Brigadni general Drago
Matanović, načelnik
Uprave za operativne
poslove i obuku GSOSRH**

S približavanjem dvadesete obljetnice osnutka OSRH-a zaokružiti ćemo jedno značajno, rekao bih povijesno razdoblje OSRH-a, pa tako i vojne izdavačke djelatnosti...

Strana 12

Gasi li se Lightning?

Pritisnutome stalnim odgodama okončanja razvoja i početka serijske proizvodnje, te neizbježnim povećanjem cijene, Lightningu II sve ozbiljnije prijeti gubitak kupaca i zapadanje u još veće probleme

Strana 22

Naslovnica snimio Katsuhiko TOKUNAGA

brigadni general Vlado BAGARIĆ

zapovjednik HRZ-a i PZO-a

- **krajem prošle i tijekom ove godine** dobili smo Zlinove za početnu obuku pilota, nove Air Tractore Fire Boss, helikoptere Mi-171 Sh, radarski sustav FP 117 je predan HRZ-u i PZO-u na operativnu uporabu
- **sklopljeni su i ugovori o kupnji** još dva kanadera. Jedan će se isporučiti sljedeće, a drugi 2010. godine
- **sljedeće godine** preobuku za borbene pilote završit će još četiri pilota

Ključne zadaće sljedeće godine bit će vezane za prijam u NATO

Najvjerojatnije ćemo početkom travnja sljedeće godine u misiju KFOR poslati dva helikoptera i 20 djelatnika... U suradnji s MORH-om nastojimo više pozornosti posvetiti promidžbi pilotskog poziva kako bismo što više mladih ljudi potaknuli da se prijave na natječaj... Ulaskom u NATO savez naše će ratno zrakoplovstvo imati brojne zadaće u sustavu nadzora i zaštite zračnog prostora...

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Kraj godine najbolja je prilika za zbrajanje svih postignuća i ocjenu odrađenih namjenskih zadaća kao i najavu aktivnosti planiranih za sljedeću godinu. Stoga smo je iskoristili za razgovor s prvim čovjekom HRZ-a i PZO-a brigadnim generalom Vladom Bagarićem. Ujedno Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana 12. prosinca obilježavaju sedamnaestu obljetnicu postojanja pa i ovim putem želimo istaknuti sve što su pripadnici ove grane OSRH-a postigli u proteklom razdoblju.

Kakvom biste ocijenili proteklu godinu za HRZ i PZO? Je li sve planirano i ostvareno?

Uzimajući u obzir sva zbivanja, proteklu godinu ocjenjujem kao izrazito značajnu i zahtjevnju za HRZ i PZO. Težište je bilo na preustroju, koji je sada u završnoj fazi. Trenutačno se završava preustroj Zapovjedništva HRZ i PZO i 93. zrakoplovne baze. Znakoviti su brojčani pokazatelji. Umjesto dosadašnje četiri, preustrojili smo se u dvije zrakoplovne baze, a trebali smo napustiti i dio dosadašnjih lokacija. U sklopu preustroja nastojali smo izabrati i ljude koji će najbolje odgovoriti predstojećim zadaćama HRZ-a i PZO-a. Do kraja ove godine proces preustroja bit će okončan.

Niste li tijekom prošle i ove godine dobili i dosta nove tehnike, koju je trebalo staviti u operativnu uporabu?!

Krajem prošle i tijekom ove godine istodobno smo se preustrojavali i provodili prenaoružanje. Dobili smo dosta nove tehnike: Zlinove za početnu obuku pilota, nove Air Tractore Fire Boss, helikoptere Mi-171 Sh, radarski sustav FP 117 je predan HRZ-u i PZO-u na operativnu uporabu. Prenaoružanje je zahtijevalo veliki angažman svih pripadnika u usvajanju nove tehnike i njezinu uvođenju u operativnu uporabu, osobito ako se uzme u obzir da smo te aktivnosti provodili usporedno s preustrojem. Tijekom godine napravili smo i niz stručnih studija. Tako smo završili studiju o razvoju sposobnosti HRZ-a i PZO-a, taktičko-tehničku studiju vezanu za višenamjenski borbeni zrakoplov, te brojne druge, a sve sa svrhom podizanja ukupnih sposobnosti HRZ-a i PZO-a.

S obzirom na to da je nabavljeno dosta letjelica, nameće li se i potreba ulaganja u infrastrukturu? Koji su vam prioriteti vezani uz to?

Ulaganje u infrastrukturu, koja je vrlo bitna za provedbu letakih zadaća, stalan je i kontinuiran proces, koji se ne može vezati uz neko određeno vremensko razdoblje. Svake godine se posvećuje velika pozornost opremanju letje-

lišta i aerodroma radi što kvalitetnije i sigurnije provedbe letenja. Taj proces je stalan: nikad ne počinje i nikad ne završava. Sva tehnika u ratnom zrakoplovstvu i njezino održavanje izrazito su skupi, a na nama je da uskladimo naše želje sa stvarnim mogućnostima.

Trebamo uskladiti novčana sredstva kojima raspolažemo sa zahtjevima i prioritetima u uređivanju aerodromskih prostora te nastojimo koliko god je moguće to i učiniti.

Imamo li dovoljno pilota i zrakoplovnih tehničara za kvalitetno održavanje letjelica, kojih od ove godine ima znatno više?

Školovanje pilota je izrazito zahtjevan, skup i dugotrajan proces. S obzirom na povećani broj tehnike kojom raspolažemo, neizbježno se nameće i pitanje potrebe za pilotima i ništa manje važne potrebe za zrakoplovnim tehničarima. Činjenica je da je dio pilota napustio naše ratno zrakoplovstvo pokušavajući na tržištu radne snage naći drugi posao. U HRZ-u i PZO-u ne možemo biti i nismo zadovoljni time. Tijekom svog radnog vijeka, koji počinje sa završetkom školovanja, piloti rade na dostizanju sposobnosti u letачkim postrojbama. Poslije se raspoređuju na različite zapovjedne dužnosti u zapovjedništvima zrakoplovnih baza, zapovjedništvu HRZ-a i PZO-a i GSOS-a, a sve sa svrhom kvalitetne realizacije zadaća HRZ-a i PZO-a. No, napominjem da je posljednjih pet-šest godina broj kandidata koji se javljaju za poziv pilota znatno smanjen.

Jeste li već poduzeli neke korake radi promidžbe poziva vojnog pilota?

U suradnji s MORH-om nastojimo više pozornosti posvetiti promidžbi pilotskog poziva kako bismo što više mladih ljudi potaknuli da se prijave na natječaj. Veći broj kandidata na ulaznom testiranju pružit će nam i mogućnost upisa većeg broja kadeta na fakultet. S obzirom na to da je pilotski poziv doista zahtjevan, a i nedovoljno populariziran, mladim ljudima nedostaje kvalitetna informacija. Mladi često nisu dovoljno informirani i misle da im je taj poziv nedostupan. No, istina je posve drukčija. Boljom, ciljanom i sveobuhvatnijom promidžbom nastojat ćemo pružiti što više informacija mladim ljudima. Jednostavno stoga što znatno veći broj njih ima i može dostići zahtijevane sposobnosti za poziv vojnog pilota nego što se to u javnosti misli i nego što se to može zaključiti na temelju broja upisanih studenata u smjer aeronautike.

Ovogodišnja PP sezona ocijenjena je veoma uspješnom i to ponajviše zato što je u njoj bilo angažirano znatno više letjelica nego prethodnih godina, a i stupanj njihove ispravnosti ocijenjen je izrazito

visokom ocjenom. Hoće li se nabavljati još protupožarnih letjelica ili je sada njihov broj optimalan za naše potrebe?

Sudjelovanje u protupožarnoj sezoni jedna je u nizu važnih zadaća HRZ-a i PZO-a. Ovogodišnja protupožarna sezona bila je izuzetno uspješna. Premda, analizirajući godišnje cikluse, nije očekivan tako velik broj požara. A o potrebi za protupožarnim letjelicama mogu reći da je Studija o potrebama Republike Hrvatske za protupožarnim zrakoplovima, rađena u proteklom razdoblju, pokazala da je šest kanadera i šest Air Tractora optimalan broj letjelica za uspješnu i učinkovitu provedbu PP zadaća. Taj broj je sada dostignut. Napominjem da su sklopljeni i ugovori o kupnji još dva kanadera. Jedan će se isporučiti sljedeće, a drugi 2010. godine.

Ovogodišnja PP sezona bila je i svojevrsni test za nove Air Tractore Fire Boss. Kakvim su se pokazali?

Temeljna razlika u odnosu na Air tractor koji smo imali jest u tome što Fire Boss slijeće izravno na vođenu površinu, kao kanader, i uzima vodu. To izravno smanjuje vrijeme od uzimanja do izbacivanja vodenih bombi. U tom smislu Fire Boss se pokazao i izrazito učinkovitim u kombinaciji s kanaderima i helikopterima. Napomenuo bih i da smo izdali knjigu u kojoj su obrađena sva područja vezana uz protupožarne aktivnosti i uporabu snaga na požarištima.

Nedavno su prvi samostalni let izvela tri nova borbena pilota. Jeste li zadovoljni dinamikom obuke borbenih pilota i kad možemo očekivati nove?

Lovačka eskadrila je udarna snaga Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, a obuka i osposobljavanje pilota za lovačke zrakoplove spada u vrh naših prioriteta. Obuka borbenih pilota je zahtjevana, složena i dugotrajna. Dinamika kojom se provodi obuka uvelike ovisi o raspoloživim zrakoplovi-

ma i njihovoj ispravnosti. U našoj eskadrili imamo 12 lovačkih zrakoplova, a temeljna zadaća nije samo obuka pilota nego i namjenska provedba zadaća u sustavu Air Policinga. Činimo sve kako bismo osigurali maksimalan broj raspoloživih zrakoplova za obuku pilota i njihovo osposobljavanje za provedbu svih namjenskih zadaća. Vjerujem da će sljedeće godine preobuku za borbene pilote završiti još četiri pilota, koji će nakon toga izvesti prvi samostalni let. To je ujedno i optimalan broj pilota, dostatan za provedbu namjenskih zadaća u lovačkom zrakoplovstvu. Poslije toga, težište stavljamo na njihovo daljnje usavršavanje i dizanje njihove osposobljenosti do najviše razine.

Hoće li najavljene mjere štednje hrvatske Vlade utjecati na dinamiku nabave borbenih zrakoplova kojima bi se trebali zamijeniti MiG-ovi?

Neosporno je da ovaj trenutak, s obzirom na trenutačnu gospodarsku situaciju u svijetu, nije najpogodniji za nabavu višenamjenskog borbenog zrakoplova jer je riječ o izrazito skupom projektu. Upravo to, kao i najavljene mjere štednje hrvatske Vlade, zasigurno će utjecati na proces donošenja odluke o nabavi zrakoplova kojima ćemo zamijeniti MiG-ove. Prema nekim najavama, nabava višenamjenskog borbenog zrakoplova najvjerojatnije će se dogoditi za dvije godine. No, mi u HRZ-u i PZO-u nastavljamo s tim procesom. Izradili smo taktičko-tehničku studiju za višenamjenski borbeni zrakoplov. I dalje pratimo sve aktualnosti u svijetu vezane za razvoj zrakoplovstva, osobito za višenamjenske borbene zrakoplove. Također nastavljamo s daljnjim procesom izrade svih dokumenata koji su potrebni za nabavu višenamjenskog borbenog zrakoplova. Kad državni vrh odluči koji će biti najpovoljniji trenutak za nabavu zrakoplova, mi ćemo biti spremni. U svakom slučaju, višenamjenski borbeni zrakoplov je važan za provedbe zadaća Air Policinga, koje nas očekuju ulaskom u NATO savez. Naime, državni vrh je odlučio, i u svim strateškim dokumentima stoji, da će Hrvatska sama štititi svoj zračni prostor. Ako znamo da našim sadašnjim borbenim zrakoplovima vijek istječe između 2011. i 2013. godine, onda će ih biti nužno zamijeniti drugim zrakoplovima, koji će biti u stanju izvršiti, prije svega, zadaće Air Policinga.

Koje biste aktivnosti u HRZ-u i PZO-u izdvojili kao prioritetne u sljedećoj godini?

Hrvatski sabor je donio Odluku o sudjelovanju HRZ-a i PZO-a u misiji KFOR na Kosovu. Najvjerojatnije ćemo početkom travnja sljedeće godine u tu misiju poslati dva helikoptera i 20 djelatnika. Iako djelatnici HRZ-a i PZO-a već dugo u sastavu naših kontingenata sudjeluju u međunarodnim misijama, ovo će biti prvi put da je HRZ i nositelj jedne takve konkretne zadaće

U sklopu preustroja koji ćemo, kao što sam rekao, završiti do kraja ove godine, dosta djelatnika je premješteno na druga radna mjesta. S obzirom na to da su raspoređeni na nove dužnosti, sljedeće će godine jedna od prioritetnih zadaća biti njihova specijalistička obuka. Ključne zadaće koje nas očekuju sljedeće godine vezane su za prijam RH u NATO savez. Naime, očekujemo da ćemo sljedeće godine, na samitu NATO-a, postati punopravna članica Saveza. U tom smislu HRZ i PZO imaju zadaću uvezivanja u sustav razmjene podataka o situaciji u zračnom prostoru (ASDE). To će, ulaskom u NATO savez, biti jedna od prvih zadaća koja će se od nas zahtijevati. U tom

smislu naše će ratno zrakoplovstvo imati brojne zadaće u sustavu nadzora i zaštite zračnog prostora i razmjenjivati prepoznate slike u zračnom prostoru s NATO savezom. Slijedi nam i nastavak provođenja kontinuirane letačke obuke na letjelicama koje smo dobili prošle i ove godine te daljnje usavršavanje i obuka pilota letačke eskadrile.

Hoće li naše ratno zrakoplovstvo biti i nositelj neke aktivnosti u međunarodnim misijama u kojima sudjeluje Republika Hrvatska?

Hrvatski sabor je donio Odluku o sudjelovanju HRZ-a i PZO-a u misiji KFOR na Kosovu. Najvjerojatnije ćemo

početkom travnja sljedeće godine u tu misiju poslati dva helikoptera i 20 djelatnika. Dosta smo radili na osposobljavanju naših pripadnika za sudjelovanje u misiji KFOR, a svi pokazatelji do sada potvrđuju njihovu spremnost i osposobljenost. Iako djelatnici HRZ-a i PZO-a već dugo u sastavu naših kontingenata sudjeluju u međunarodnim misijama, ovo će biti prvi put da je HRZ i nositelj jedne takve konkretne zadaće.

Što biste povodom obljetnice poručili svim djelatnicima HRZ-a i PZO-a?

Svim djelatnicima HRZ-a i PZO-a čestitam 17. obljetnicu grane, želim im mnogo sreće u privatnom životu te da nastave s dosadašnjim uspješnim radom u izgradnji Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane.

Koristim se ovom prilikom i pozivam sve hrvatske djevojke i mladiće da se u što većem broju odazovu na natječaj za častan, izazovan i atraktivan poziv pilota Hrvatskog ratnog zrakoplovstva.

Također, svim čitateljima Hrvatskog vojnika želim čestit Božić i uspješnu novu godinu. ■

Izaslanstvo MORH-a s pripadnicima OSRH-a u Mazar-e-Sharifu

Visoko izaslanstvo MORH-a i GSOSRH-a na čelu s državnim tajnikom Matom Rabotegom i zamjenikom načelnika GSOSRH-a kontraadmiralom Zdenkom Simičićem, u sklopu višednevnog posjeta 12. hrvatskom kontingentu u Afganistanu, obišao je njegovu sastavnicu koja djeluje u sklopu Regionalnog zapovjedništva Sjever.

Upoznali su se s uvjetima života i rada u kampu Marmal, koji se nalazi u neposrednoj blizini Mazar-e-Sharifa, a u kojem je Republika Njemačka vodeća nacija.

U sklopu posjeta, državni tajnik Raboteg susreo se s načelnikom stožera RC-N njemačkim brigadirom Herald Hellwingom koji ga je upoznao sa stanjem u ovom zapovjedništvu. Brigadir Hellwing naglasio je da zadaća RC-N nije vojne prirode već da je to svekolika pomoć institucijama radi izgradnje stabilnosti i sigurnosti. Govorio je o iznimnoj profesionalnosti hrvatskih vojnika, dočasnika i časnika. Držav-

ni tajnik Mate Raboteg rekao je kako je, na određeni način, povlastica surađivati s OS Republike Njemačke te istaknuo odlične profesionalne i ljudske odnose pripadnika dvaju kontingenata. Brigadir Hellwing također je dodao da je počašćen posjetom hrvatskog izaslanstva na visokoj razini. Hrvatsko izaslanstvo susrelo se također sa zapovjednikom njemačkog Airwinga brigadirom Karstenom Stoyeom. U sklopu te postrojbe djeluje većina hrvatskog kontingenta u Regionalnom zapovjedništvu Sjever.

Pripadnici 12. hrvatskog kontingenta u ovom regionalnom zapovjedništvu pojasnili su, na terenu i u korisnom razgovoru, specifičnosti zadaća što ih obavljaju, a državni tajnik Raboteg odgovarao je pripadnicima kontingenta na njihova pitanja, dodajući kako će se u pogledu ove sastavnice kontingenta nastojati osigurati uvjeti i prostor za zajed-

nički boravak te da će se još kvalitetnije pratiti kontingent na planu logistike. Državni tajnik Raboteg i članovi izaslanstva izrazili su zadovoljstvo načinom na koji naši vojnici predstavljaju našu zemlju i njezine Oružane snage u ovoj misiji potpore izgradnje povjerenja i stabilnosti u Afganistanu.

D. JONJIĆ

Preuzimanje prvih oklopnih vozila do kraja godine

Prva dva borbena oklopna vozila za potrebe Oružanih snaga RH dopremljena su ovih dana iz finske tvrtke Patria u tvrtku "Đuro Đaković" - specijalna vozila iz Slavonskog Broda, gdje će biti podvrgnuta sveobuhvatnim završnim testiranjima, u kojima sudjeluju predstavnici konzorcija i MORH-a, a uslijedit će ugradnja daljinski upravljane oružane stanice 12,7 mm.

Preuzimanje navedenih vozila u Ministarstvo obrane kao i prezentacija za javnost očekuju se do kraja 2008. godine. U skladu s planiranim, do kraja godine očekuje se i isporuka još četiri borbena oklopna vozila iz Finske (ukupno 6), dok će se preostala vozila naručena za potrebe OSRH proizvoditi u Hrvatskoj.

OJI

Posjet Zapovjedništvu za operacije EUFOR-a u Mont Valerieniu

Izaslanstvo MORH-a i GSOS-a, na čelu s načelnikom Službe za međunarodnu obrambenu suradnju Davorom Ćutićem, boravilo je od 3. do 5. prosinca u Parizu, gdje su u francuskom Ministarstvu obrane vođeni obrambeno-politički razgovori te je potpisan Plan bilateralne suradnje s Francuskom Republikom za 2009.

U sklopu posjeta, francuski bilateralni partner organizirao je posjet Zapovjedništvu za operacije EUFOR Tchad/RCA u Mont Valerieniu. Hrvatsko izaslanstvo primio je zapovjednik, irski general Patrick Nash. General Nash izrazio je veliko zadovoljstvo sudjelovanjem izvidničkog

tima OSRH-a u operaciji u Čadu i Srednjoafričkoj Republici te istaknuo njegovu iznimnu spremnost, obučenosť i zalaganje. Također je rekao kako se nada da će RH nastaviti sudjelovati u misiji MINURCAT i onda kad operaciju bude vodio samo UN. Načelnik SMOS-a Ćutić zahvalio je generalu Nashu na prijemu te rekao da je Republika Hrvatska spremna i dalje sudjelovati u misiji MINURCAT. Na kraju posjeta, hrvatskom je izaslanstvu prikazana prezentacija o mirovnoj misiji u Čadu, njezinoj organizaciji i radu od početaka pa do danas.

L. PERIĆ

Hrvatsko vojno izaslanstvo u Kabulu

Posjet dragim prijateljima

Posjetili smo kabulski dječji vrtić koji su dečki iz hrvatskog kontingenta mnogo puta pomagali. Prepoznali su domaći ljudi razumijevanje hrvatskih vojnika za sve njihove nedaće. Ni ovaj put nismo došli praznih ruku. Odnijeli smo sliku nasmijanih dječjih lica

Dražen JONJIĆ

Državni tajnik Raboteg s hrvatskim vojnicima u kabulskom dječjem vrtiću

Radost na dječjim licima

Htio nas je ugostiti čim je čuo da u Kabulu boravi državni tajnik Raboteg. Znao je da je naš današnji cilj dječji vrtić u kojem su smještene uglavnom djeca policajaca. Zajedno, nakon čaja i ugodnog razgovora, krećemo prema zgradi u dvorištu. Za afganistanske prilike, vrlo čvrsta građevina. I naš kontingent je dao ne mali doprinos da vrtić izgleda tako. O tome svjedoči i ploča na zidu. Ulazimo unutra. Pozdravljamo se s ravnateljicom i tetama. Dječica sjede za stolovima, umivena, lijepo odjevena. Počinju blagdani. Nismo došli praznih ruku. Dečki iz naše pratnje unose televizor i igračke, dekice. Djeca radoznalo zagledaju u darove, koje im, uz asistenciju naše Snježane, pokazuju članovi izaslanstva. Kao da ih je preplašilo mnoštvo stranaca u njihovu toplom i čistom domu. Pokušavaju otkriti čemu sve služe sadržaji šarenih kutija što su se našle u njihovim rukama. Raduju se na svoj način. A naši domaćini iskazuju zahvalnost prema nama iz daleke Hrvatske. Ipak smo drukčiji od mnogih. Darujemo srcem, imajući razumijevanja za sve nedaće napaćenog Afganistana. Čestitamo im predstojeće blagdane. Izlazimo znajući da smo uljepšali jedan dan djetinjstva dječici koja će možda imati prilike živjeti u sretinijem i sigurnijem Kabulu, jednom kad odrastu. To smo im od srca poželjeli na kraju jednog lijepog susreta. ■

I u ova doba godine sunce se pokušavalo dokopati kabulskog tla kroz prašinu, dok smo se, praćeni našim dečkima iz Vojne policije, probijali kroz neopisivu gužvu gradskih ulica. Pomislio sam kako je najgori kvar koji se može dogoditi vozaču u Kabulu otkazivanje sirene - vrlo korisnog alata za osvajanje sljedećih milimetara gradske ulice. Naše izaslanstvo, na čelu s državnim tajnikom Matom Rabotegom, zamjenikom načelnika GS OSRH kontraadmiralom Zdenkom Simičićem i našim brigadirima Ferenčevićem, Šindlerom i Dujmovićem, uputilo se prema sjedištu kabulske gradske policije, gdje nas je čekao general Ayoub Salangi. Dolazimo pred sjedište policije. Mnoštvo ljudi ulazi i izlazi. Rješavaju svakodnevne probleme. Znatiželjno se osvrću za našom kolonom, ne pokazujući neko posebno iznenađenje pred tim gotovo običnim kabulskim prizorom. Posjetitelji dolaze i odlaze, a na TV Hillu množe se poput gljiva antene i zemljane nastambe. Pred ulazom u zapovjedništvo dočekuje nas Doc, prevoditelj, liječnik po struci, koji je pronašao računicu da jutro provede prevodeći za potrebe kabulskih policajaca. Popodne je rezervirano za liječničku ordinaciju. Susreće se s našim bojnikom Čavlovićem. Radili su zajedno. Na katu nas srdačno dočekuje general Salangi. Zahvalan je za odnos hrvatskih vojnika prema njegovu narodu. Prepoznati ste po dobru, naglašava.

Djeca radoznalo zagledaju u darove, koje im pokazuju članovi izaslanstva

Dragovoljni ročnici završili temeljnu obuku

Specijalistička obuka nastavlja se u Đakovu

Posljednji tjedan u Požegi bio je u znaku taborovanja, za što su ročnici pokazali veliko zanimanje. Iako im vrijeme nije išlo na ruku, jer je bilo i kiše i blata, cjelodnevni boravak i noćenje u taboru bio je izazov i ona "prava" strana vojničkog života...

—Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN—

vojničkog života. Uspješno su obavili i gađanje iz pištolja HS 2000, a nakon završnih testiranja odnosno završne tranzitne dijagnostičke provjere vidjet će se koliko se izlazni rezultati razlikuju od onih ulaznih. Slijedi završno ocjenjivanje, i odlazak na specijalističku obuku. "Prvi ciklus obuke potpuno je ostvaren, a svi ciljevi i zadaće koji su postavljeni Programom obuke i ocjenjivanja u cijelosti su provedeni", rekao nam je zapovjednik Središta za temeljnu obuku pukovnik Robert Krnčević. Napomenuo je kako su ročnici doista motivirani te da su bili više nego zadovoljni, i to ne samo s obukom nego i smještajem, prehranom i opremom koju su dobili, i to kako vojnom tako i sportskom.

S dobrim dojmovima iz Požege, motivirani i ustrajni u svojoj nakani da služe domovini, ročnici će obuku, i to specijalističku, u trajanju od osam tjedana, nastaviti u Đakovu. Djelatni-

Prvi dragovoljni ročnici OS-a uspješno su priveli kraju temeljnu obuku. Tijekom šest tjedana u požeškom Središtu za temeljnu obuku odradili su više od 190 zadaća. Radilo se po novom obučnom programu, a temeljne vojničke zadaće koje su svladali predujet su im za nastavak specijalističke obuke. Posljednji tjedan u Požegi bio je u znaku taborovanja, za što su ročnici pokazali veliko zanimanje. Iako im vrijeme nije išlo na ruku, jer je bilo i kiše i blata, cjelodnevni boravak i noćenje u taboru bio je izazov i ona "prava" strana

Marin Fantina, Sveti Filip i Jakov

Oduvijek me privlačio vojnički život pa sam odlučio iskoristiti ovu mogućnost koja mi se pružila. Namjeravam završiti fakultet i ostati u vojsci, i to u zrakoplovstvu jer studiram aeropromet, a završio sam i srednju školu za zrakoplovno tehničara. Obuka je bila uglavnom napor-

na, ali izdržali smo, a očekivanja su mi ispunjena. Najzanimljivija mi je bila taktička obuka.

Dragica Klarić, Vinkovci

Zadovoljna sam obukom. Malo je naporno, ali ide. Za dragovoljno služenje vojnog roka odlučila sam se jer me vojka oduvijek privlačila. Namjera mi je ostati u Oružanim snagama, inače se ne bih prijavila. Tijekom obuke u Požegi najzanimljivija i najizazovnija bila mi je obuka iz gađanja.

ci Obučne bojne Pješačke satnije koji će je provoditi jednako su stručni kao i njihove kolege iz Požege tako da nema sumnje da će im na najbolji način prenijeti svoja znanja i još dodatno učvrstiti njihovu želju da im vojni poziv bude profesija.

Među dragovoljnim ročnicima su i Marin Fantina i Dragica Klarić. Oni ističu kako je obuka u Požegi ispunila njihova očekivanja. Više su nego zadovoljni instruktorima i svim djelatnicima Središta koji su sudjelovali u obuci te s jednakim zanimanjem očekuju i specijalističku obuku. Nakon nje, cilj s kojim su došli na služenje vojnog roka, a to je ostati u službi u OS-u, bit će im još bliži. ■

Kako poboljšati komuniciranje?

Kada se daju negativne povratne informacije, one ne bi trebale biti kritizirajuće nego usmjerene na ponašanje koje čovjek može promijeniti i trebale bi, bar u nekoj mjeri, sadržavati prijedloge što se može učiniti kako bi došlo do poboljšanja

Ana MATKOVIĆ

Istraživanja pokazuju da se više od 55 posto poruka prenosi neverbalno, dakle izrazom lica i očiju, stavom tijela, pokretima i sl. Verbalnim kanalom uglavnom se prenose informacije, dok se neverbalno prenose stavovi i emotivni odnos prema tim informacijama. Primjerice, ljudi podižu obrve u nevjerici, sliježu ramenima kad su ravnodušni, namiguju u znak intimnosti, lupkaju prstima kad su nestrpljivi. Brojni su znakovi koji pomažu boljem razumijevanju komunikacije među ljudima.

Treba voditi računa o udaljenosti na kojoj se nalazimo od osobe s kojom komuniciramo. Ako želimo da se druga osoba osjeća ugodno u našem društvu, potrebno je ne ulaziti u njezin intimni prostor (15-45 cm). U poslovnim odnosima dobro je zadržati se u socijalnom prostoru (1,2-3,5 m), ali pri tome treba imati na umu da prikladna udaljenost varira od kulture do kulture. Ako se ljudi međusobno slažu ili imaju pozitivne stavove o temi razgovora, može se uočiti da sugovornici zauzimaju sličan položaj tijela, neverbalno odobravaju izgovoreno i sl. Suprotne tendencije mogu se lako uočiti promatrajući tijek nesuspješnih pregovora.

U organizaciji se, uz formalnu komunikaciju, često odvija i neformalna komunikacija: djelatnici međusobno razgovaraju, izmjenjuju informacije ili prenose glasine. Zbog toga ljudi imaju negativan stav prema ovakvoj komunikaciji, no, ona ima i pozitivnu funkciju. Neformalna komunikacija sredstvo je za stvaranje organizacijske kulture i mehanizam za jačanje zajedništva, a pravodobna upozorava na nužne promjene u organizaciji. Tek nakon neformalnih slijede i formalni razgovori s nadređenima, sastanci, poruke. Neformalne informacije prenose se na više načina, ali samo neke osobe prenose informacije, dok ih druge zadržavaju za sebe. Rezultati istraživanja pokazuju da se informacije brže šire neformalnim kanalima nego formalnim, a prenose se samo one informacije koje zaposlenicima izgledaju bitne i zanimljive a oslanjaju se na njih kada su nesigurni ili suočeni s promjenama u organizaciji.

U organizaciji se komunikacija odvija u više smjerova: silazno, uzlazno, vodoravno, a glavni cilj jest uspješnost organizacije. Silazna komunikacija usmjerena je od pojedinaca na višim razinama k pojedincima na nižim, sa svrhom vođenja i upravljanja. Ovdje postoji opasnost iskrivljavanja poruke pogotovo kad postoji više hijerarhijskih razina. Suprotno, uzlazna komunikacija započinje na nižim hijerarhijskim razinama i prenosi se na više. Cilj je

informirati pojedince na višim razinama o onome

što se događa "dolje", čime je moguće provjeriti

učinkovitost silazne komunikacije kao i

ukupnu djelotvornost funkcioniranja orga-

nizacije. Ova komunikacija je često proble-

matičnija od silazne jer su ljudi često nes-

kloni komunicirati uzlazno i zbog razli-

ke u statusu. Vodoravna komunikacija

odnosi se na komunikaciju između po-

jeedinaca ili odjela na istoj hijerarhijs-

skoj razini i obično se odvija putem

neformalnih sastanaka, telefonskih

razgovora, poruka, narudžbi i slično.

Svatko tko želi poboljšati svoje ko-

munikacijske vještine trebao bi se

usmjeriti na davanje i primanje po-

vratnih informacija te na aktivno

slušanje.

Djelotvorna povratna informacija

otvara mogućnost spoznaje je li pri-

matelj uopće primio poruku koja mu

je poslana i je li ta informacija imala

očekivani učinak. Ponekad se javljaju

poteškoće ako je povratna informacija

za pojedince na nižim razinama nega-

tivna. Kada se daju negativne povratne

informacije, one ne bi trebale biti kritizi-

rajuće nego usmjerene na ponašanje koje

čovjek može promijeniti i trebale bi, bar u

nekoj mjeri, sadržavati prijedloge o tome što se

može učiniti kako bi došlo do poboljšanja. Povratne in-

formacije su najdjelotvornije, ako su neposrednije.

Aktivno slušati znači uložiti svjestan napor da se u

potpunosti razumije što nam osoba govori, a to se posti-

že razmišljajući o onome što se čuje te postavljanjem pi-

tanja. U razgovoru pokazujte ljudima kako ste primijeti-

li njihovu nazočnost i kako ste spremni razmotriti njio-

ve ideje. Kada se daje uputa, od podređenih treba tražiti

njezino ponavljanje ili parafraziranje. Kod bitnih stvari,

upute treba iznijeti usmeno, ali i pismeno. I ne smije se

zanemariti neformalne kanale komunikacije, oni su čes-

to efikasniji od formalnih. ■

U Zapovjedništvu NATO-a u Bruxellesu održana je dobrotvorna priredba

NATO Wives Bazaar

Hrvatska je ove godine sudjelovala sa svojim štandom, na kojem su se prodavali razni reprezentativni proizvodi uglednih hrvatskih proizvođača. Ukupno je u poseban humanitarni fond uplaćeno gotovo 4000 eura, što je, u usporedbi s nekim većim i bogatijim državama, velik iznos

Ivica PLEJIĆ

U prostorima Zapovjedništva NATO-a u Bruxellesu tijekom studenoga održan je 40. jubilarni Nato Wives Bazaar, dobrotvorna priredba čiji je cilj prikupljanje novca za različite korisnike. Ta akcija se ostvaruje prodajom domicilnih proizvoda svake države članice odnosno partnera, u organizaciji Kluba supruga vojnih izaslaničara, odnosno svih supruga zaposlenika nacionalnih misija iz vojnog dijela Saveza.

Hrvatska je ove godine sudjelovala sa svojim štandom, na kojem su se prodavali razni reprezentativni proizvodi uglednih hrvatskih proizvođača. Istodobno je organizirana i kuhinja s domaćim jelima i kolačima, koja je, bez imalo pretjerivanja, bila jedna od najbolje organiziranih i s najvećom ponudom hrane na cijeloj priredbi.

Dan prije nakon što su odrađeni tehnički preduvjeti te postavljeni štandovi, organizirana je takozvana prethodna prodaja, za sve one koji zbog obveza dan poslije nisu bili u mogućnosti razgledati sve štandove te vidjeti ponudu proizvoda.

Tjednima unaprijed prodavani su listići tombole, za koju je svaka država pripremila određeni fond nagrada čija vrijednost nije smjela biti niža od 70 eura. Za ovu priliku darove u ime Republike Hrvatske osigurali su Ministarstvo obrane, Tvornica olovaka Zagreb te tvornica Kristal iz Samobora, dok je za sam NW Bazaar veći dio namirnica i prodajnih artikala osiguran preko Glavnog stožera OSRH odnosno Zapovjedništva za potporu, koje je umnogome zaslužno da je navedeni događaj protekao vrlo dobro, a naš štand i kuhinja su većini posjetitelja bila mjesta koja se moraju posjetiti.

Treba ovdje spomenuti i Karlovačkog pivovaru, koja je, osim Karlovačkog

piva osigurala i prigodne odjevne predmete te promidžbeni materijal.

Podatak koji govori sam za sebe jest da je hrvatski tim na Bazaaru većinu robe i hrane u kuhinji prodao već do 14,00 sati iako je službeno

priredba bila otvorena do 16,00. Svakako treba istaknuti rad svih djelatnika vojnog dijela Misije RH pri NATO-u i njihovih supružnika te nekolicine djelatnika civilnog dijela, koji su se danima pripremali i pridonijeli da priredba uspije.

Kako nam je rekla Mira Lovrić, čelnica hrvatskog organizacijskog tima, mnogo je razloga za zadovoljstvo ovogodišnjom priredbom. Prije svega, istaknula je, ovogodišnja je prodaja veća od bilo koje od kada Republika Hrvatska sudjeluje u takvoj priredbi. Istaknula je i značaj zajedničkog napora svih djelatnika Misije i njihovih obitelji, kako bi se dostojno predstavila Republika Hrvatska i njezina gastronomska ponuda, ali i ponuda proizvoda

koji su kvalitetom u samom svjetskom vrhu.

Naravno da ima prostora za pomak ka boljem, ali sve će to biti predmetom jedne neformalne raščlambe kako bi se sljedeći Bazaar dočekao još spremniji, još bolji i s još većom ponudom onoga što nazivamo hrvatskom kvalitetom, a što je svakako prepoznato u gradu koji je sjedište svjetske diplomatske elite, koja je još jednom morala priznati da smo bolji od većine, bar u pogledu humanitarnosti i pripremi hrane.

Na kraju je Mira Lovrić posebnu zahvalu uputila pripadnicima hrvatske zajednice u Bruxellesu, posebice diplomatima i diplomatskom osoblju iz naše misije pri NATO-u, te EU i Kraljevini Belgiji, koji su sa svojim obiteljima u velikom broju posjetili ovogodišnji Bazaar. Poseb-

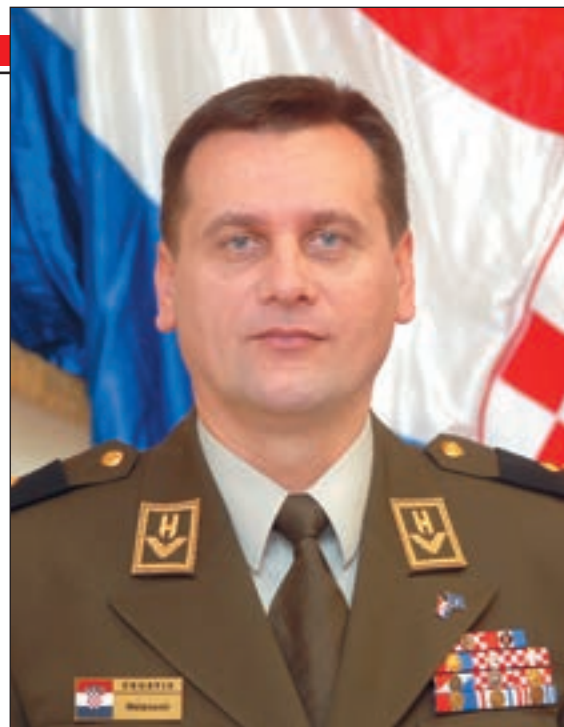
no je istaknula doprinos Gorana Redžepovića, djelatnika Eurocontrola, bivšeg časnika OSRH-a, koji je znatno pridonio prodaji proizvoda ali i atmosferi na prodajnom štandu.

Ukupno je u poseban humanitarni fond uplaćeno gotovo 4000 eura, što je, u usporedbi s nekim većim i bogatijim državama, velik iznos. ■

Brigadni general Drago Matanović, načelnik Uprave za operativne poslove i obuku GSOSRH o vojnoj izdavačkoj djelatnosti OSRH-a

Godišnje do četrdeset naslova vojne stručne literature

S približavanjem dvadesete obljetnice osnutka OSRH-a zaokružiti ćemo jedno značajno, rekao bih povijesno razdoblje OSRH-a, pa tako i vojne izdavačke djelatnosti. U sklopu NATO-a na tom nas planu očekuje ulazak u sustavno praćenje i publiciranje brzih promjena u području organizacije, doktrine, obuke, logistike i operacija

Željko STIPANOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Prilikom nedavnog uspješnog nastupa MORH-a i OSRH-a na 31. međunarodnom sajmu knjiga i učila - Interliber, koji je održan na Zagrebačkom velesajmu, o trenutnom stanju u sustavu vojne izdavačke djelatnosti OSRH-a razgovarali smo s brigadnim generalom Dragom Matanovićem, načelnikom Uprave za operativne poslove i obuku Glavnog stožera OSRH.

Prije stupanja na sadašnju dužnost bili ste načelnik J-7 Uprave za obuku i školstvo GS-a, ustrojbene cjeline koja je bila mjerodavna za funkcionalno područje vojne izdavačke djelatnosti u OSRH-u. Kako ocjenjujete trenutačno stanje u sustavu vojne izdavačke djelatnosti OSRH-a?

U to vrijeme u sklopu Uprave J-7, uostalom kao što je i danas u Upravi za operativne poslove i obuku, mjerodavna ustrojbenja cjelina za upravljanje sustavom vojne izdavačke djelatnosti u Oružanim snagama, za razliku od prijašnjih vremena kada je to bio samostalni Odjel za pravila na razini uprave GS-a, bio je Odsjek za izdavaštvo. Mjere koje su s obzirom na zatečeno stanje poduzete početkom 2004. godine radi njegova poboljšanja bile su usmjerene na četiri područja. Prvo je normativno, drugo organizacijsko, treće financijsko i četvrto personalno-tehnološko.

Prva je mjera rezultirala pripremom i donošenjem Odluke o vojnoj izda-

vačkoj djelatnosti u OSRH-u, koju je na prijedlog GS-a ministar obrane donio 11. veljače 2004. Ta Odluka i danas normativno uređuje sustav vojne izdavačke djelatnosti i prvi put omogućuje ostvarivanje naknade sudionicima u njezinoj provedbi.

Drugom, organizacijskom mjerom uspostavljen je zapovijedni načelnika GS-a sustav vojne izdavačke djelatnosti. Tom je zapovijedi ustrojeno savjetodavno tijelo načelnika GS-a za vojnu izdavačku djelatnost - Vijeće za vojnu izdavačku djelatnost OSRH, uređen sustav planiranja, provedbe i izvješćivanja te ostvarivanja naknada za sudionike u sustavu vojne izdavačke djelatnosti. Treća, financijska mjera rezultirala je sustavnim ujedinjavanjem svih troškova vojne izdavačke djelatnosti i nabave vojne stručne literature za potrebe Oružanih snaga kroz sustav SPPP-a u sklopu programa broj jedan, aktivnosti A 17 - stručna literatura i vojna izdavačka djelatnost.

Četvrta, personalno-tehnološka mjera bila je usmjerena na ugradnju u ustroj stručne organizacijske cjeline, koja u sebi integrira funkcije tzv. operativne izdavačke djelatnosti (pripremu i tiskanje) te knjižničnu djelatnost u klasičnom i digitalnom (elektroničkom) obliku. Oživotvorenje te mjere nastupilo je ustrojavanjem Središta za izdavaštvo i multi-mediju u sklopu HVU-a "Petar Zrinski". U sklopu te aktivnosti, u trogo-

dišnjem razdoblju realizirana je modernizacija tiskare na HVU "Petar Zrinski" te građevinski uređen objekt u kojem je smještena. Za tu je investiciju u proračunu MORH-a i OSRH-a osiguran iznos veći od tri milijuna kuna.

I naposljetku, premda konačnu ocjenu sustava vojne izdavačke djelatnosti prepuštam meni nadređenima, vratit ću se na bit vašeg pitanja. Sustav vojne izdavačke djelatnosti OSRH-a danas je vrlo dobro normativno uređen sustav s razvijenim organizacijskim, personalnim i tehnološkim sposobnostima za uspješnu provedbu vojne izdavačke djelatnosti za potrebe OSRH. Gledano kroz prizmu broja naslova vojne stručne literature, godišnja produkcija izdavača u OSRH (Glavni stožer s pristožernim postrojbama, HKoV, HRM, HRZ i PZO, ZPP i HVU "Petar Zrinski") od 2005. do danas kreće se u prosjeku od dvadeset do četrdeset naslova, s objektivnim mogućnostima dosezanja šezdesetak naslova godišnje.

Bilo bi nekorektno ne istaknuti da po broju izdanih naslova vojne stručne literature, među izdavačima u Oružanim snagama, uz Glavni stožer prednjače HRZ i PZO te HVU "Petar Zrinski", a po postotku realizacije plana nekoliko zadnjih godina najuspješniji su HRZ i PZO.

I ove su godine MORH i OSRH nastupili na Međunarodnom sajmu knji-

ga i učila - Interliber. Jesu li po vašem mišljenju, ciljevi nastupa na toj vele-sajamskoj manifestaciji ispunjeni?

Rekao bih, i više od toga. Uz prvenstveni cilj promidžbe vojne izdavačke djelatnosti, zbog broja posjetitelja te manifestacije koji je i ove godine premašio sto tisuća, svrha našeg drugog po redu pojavljivanja na Interliberu bila je promidžba vojnog poziva te informiranje javnosti o nekim aspektima pristupa Republike Hrvatske NATO-u i angažiranja pripadnika OSRH-a u UN i NATO-ovim misijama. Kad govorimo o najvažnijem cilju, a to je promidžba vojne izdavačke djelatnosti, on je u potpunosti ostvaren, a zanimanje posjetitelja sajma, pa čak i nekih nakladnika, za pojedine naslove vojne stručne literature nameće pitanje komercijalizacije dijela naslova vojne stručne literature u budućnosti. Prije svega onih naslo-

snage. Ove je godine nekoliko stotina posjetitelja Interlibera zatražilo te informacije. Najčešće postavljana pitanja možemo svrstati u tri sljedeća područja: dragovoljno služenje vojnog roka, zapošljavanje u vojsci i projekt Kadet.

Javnost je informirana o NATO-u projekcijom promidžbenih filmova o sudjelovanju naših pripadnika u međunarodnim vojnim operacijama. Taj cilj je također ostvaren, jer je znatan broj posjetitelja pokazao zanimanje za to područje, kako gledajući filmove na izložbenom prostoru, tako i potražnjom tih videomaterijala. Uz navedeno, zainteresiranim je posjetiteljima Interlibera podijeljeno više od 800 primjeraka NATO priručnika na hrvatskom jeziku.

Kroz bilateralnu suradnju s vojskama partnerskih zemalja bili ste u

prilici upoznati njihova dostignuća u području vojne izdavačke djelatnosti. Gdje se danas po vašoj ocjeni, u usporedbi s njima, nalazi izdavaštvo OSRH-a?

Ta su iskustva dvojaka i kreću se od velikih oružanih snaga primjerice SAD-a, koje su nam s pravom uzor na tom području, do onih manjih iz neposrednog okružja, poput oružanih snaga BIH i Crne Gore, koje zbog naših dostignuća na tom polju, ali i manje jezične

barijere, u raznim oblicima bilateralne suradnje traže i primjenjuju naša iskustva. Ovdje ću za ilustraciju, ali i ne samo za ilustraciju, spomenuti i primjer oružanih snaga Srbije, vojske koja na području vojne izdavačke djelatnosti, u usporedbi s nama, ima desetak puta veći broj angažiranog osoblja.

Kraj je godine, kada se podvlači crta i zbrajaju rezultati na svim područjima. Kako ocjenjujete provedbu vojne izdavačke djelatnosti OSRH-a u 2008. g.?

Iza nas je godina preustroja najvećeg dijela ustrojbenih cjelina, a to je proces koji, prema dosadašnjim iskustvima, djelomično i zbog objektivnih razloga kao što je tranzicija osoblja u druge organizacije ili funkcionalna područja, usporava pa čak i znatno reducira učinkovitost. Vojna izdavačka djelatnost, sudeći prema broju izdanih naslova u 2008., neznatno je smanjena, a kod nekih izdavača i zadržana na istoj razini, prije svega zato što je većina osoblja ostala unutar tog funkcionalnog područja. Zbog toga je sustav vojne izdavačke djelatnosti nakon provedenog preustroja u 2008. godine zadržao većinu dostignutih sposobnosti, koje čine dobre temelje da se njegova cjelokupna učinkovitost u 2009. unaprijedi i u segmentima koji danas nisu na zadovoljavajućoj razini.

Što će u predstojećem razdoblju biti najznačajnija aktivnost u vojnoj izdavačkoj djelatnosti OSRH-a?

S obzirom na to da se približava dvadeseta obljetnica osnutka Oružanih snaga, na inicijativu načelnika Glavnog stožera pokrenuti su projekti izrade monografija gardijskih brigada i monografija zapovjednika postrojbi u Domovinskom ratu. Tih desetak opsežnih projekata činit će okosnicu vojne izdavačke djelatnosti u 2009. i 2010., a u njihovu realizaciju već jest ili će biti uključen znatan broj umirovljenih pripadnika Oružanih snaga. Bez ambicija da radimo posao povjesničara, zadaća je to koju mora završiti ova ratna generacija jer objavljivanjem tih monografija zaokružiti će se jedno značajno povijesno razdoblje, koje završava dvadesetom obljetnicom osnutka Oružanih snaga. Ulaskom Republike Hrvatske u NATO, Oružane snage i u provedbi vojne izdavačke djelatnosti očekuje ulazak u sustavno praćenje brzih promjena i zahtjeva za pronalaskom brzih odgovora na mnoga pitanja u području organizacije, doktrine, obuke, logistike i operacija. ■

■ Zbog promidžbe vojnog poziva, posebna se pozornost posvećuje odabiru osoblja koje se angažira na Interliberu jer ono mora, uz poznavanje sustava vojne izdavačke djelatnosti, biti osposobljeno i za davanje informacija koje se tiču ulaska u Oružane snage

va koji obrađuju sadržaje zanimljive i korisnicima izvan vojske. Ove je godine to, uz naslove u izdanju HVU "Petar Zrinski", koji se bave bilo primjenom GIS-a ili su rječnici vojnog nazivlja, bio *Priručnik za preživljavanje u prirodi*.

Zbog promidžbe vojnog poziva, posebna se pozornost posvećuje odabiru osoblja koje se angažira na Interliberu jer ono mora, uz poznavanje sustava vojne izdavačke djelatnosti, biti osposobljeno i za davanje informacija koje se tiču ulaska u Oružane

Proslava Sv. Nikole u vojarni "Lora"

Hrvatska ratna mornarica proslavila je 5. prosinca blagdan sv. Nikole, zaštitnika pomoraca i zaštitnika vojne kapelanije HRM-a.

U luci Lora, okupili su se svi pripadnici HRM-a koji nisu na moru i uzvanici kako bi u podnožju najvećeg kipa sv. Nikole započeli procesiju. Procesija je prošla kroz cijelu luku Lora, od broda do broda, te uz zvuke Orkestra i Klape HRM stigla do samostana sv. Ante na Poljudu. Manji kip sv. Nikole, nošen na čelu procesije, u crkvu su unijeli zapovjednik HRM-a, kontraadmiral Ante Urlić, i zamjenik zapovjednika HRM-a, kapetan bojnog broda Tihomir Erceg. U crkvi na Poljudu, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerić

nac predvodio je misu, u koncelecijaciji s generalnim vikarom mons. Josipom Šantićem i vojnim i policijskim kapelanima.

"Želimo li mijenjati svijet, želimo li odlaziti smireni na počinak i bez stresa se ujutro buditi uvjereni da je sve u Božjoj ruci, povjerujemo Njemu koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa", rekao je u propovijedi mons. Šantić. "Čini mi se da se vremena u kojima je živio sv. Nikola ne razlikuju umnogome od ovih naših vremena", nastavio je mons. Šantić. "Nije li u svima nama bila tako snažna čežnja za slobodom?"

Nisu li naši mornari-branitelji pokazali spremnost na mučeništvo sve do smrti u obrani slobode?" Mons. Šantić je završio propovijed riječima: "Neka nam pomogne u tome naš veliki zaštitnik, koji ispruženom rukom nad našom ratnom lukom Lora daje sigurnost da će nas podržati u našim nastojanjima i u najtežim olujama života."

OJI HRM

Od 1. rujna do 2. prosinca u Školi stranih jezika "Katarina Zrinska" provedena je izobrazba 30. naraštaja intenzivnog tečaja engleskog, njemačkog i francuskog jezika.

Izobrazbu su proveli nastavnici Škole stranog jezika "Katarina Zrinska" u Zagrebu, Osijeku i Splitu.

Tečaj je uspješno završilo 126 polaznika iz ustrojbenih cjelina MORH-a i OSRH-a. Osim intenzivnog tečaja stranih jezika, 12 pripadnika Vojne policije završilo je tečaj stranog jezika za potrebe misije ISAF u Afganista-

Završetak izobrazbe stranih jezika

nu. Proveden je i tečaj metodike za instruktore engleskog jezika u trajanju od mjesec dana. "ŠSJ već duže vrijeme priprema instruktore za engleski jezik koji će provoditi izobrazbu u postrojbama OSRH. U ovom naraštaju je devet polaznika završilo tečaj", rekao je ravnatelj ŠSJ-a prof. Đemal Kadrić.

Na svečanosti organiziranoj povodom uspješnog završetka izobrazbe, polaznicima su uručene diplome o poznavanju stranog jezika. Tom su im se prigodom obratili dekan HVU-a "Petar Zrinski" brigadir Željko Akrap, ujedno izaslanik ravnatelja HVU-a, i profesor Đemal Kadrić, ravnatelj ŠSJ-a.

Svečanosti su nazočili vojni izaslanik Savezne Republike Njemačke i doajen VDZ-a pukovnik Burkhard Michael Kühnapfel, pomoćnik vojnog izaslanika Republike Austrije časnički namjesnik Manfred Groller i vojni izaslanik Republike Francuske pukovnik Olivier Rouanet, koji su uručili prigodne darove polaznicima.

Z. LOVAŠEN

Stručno osposobljavanje vozača

U Središtu za obuku i doktrinu logistike Požega 21. studenog završeno je stručno osposobljavanje 24 pripadnika OSRH-a za vozače motornih vozila C i C+E kategorije.

Obuku su od 20. listopada do 21. studenog provodili djelatnici Odjela za obuku SzOiDL-a Požega. Nastavni plan i program realiziran je u učionicama - kabinetima posebno opremljenim za te namjene te na cestovnom vježbalištu Glavica. Na kraju obuke voditelj Odsjeka za obuku i taktičku doktrinu prometne službe bojnik Vilko Pavelić 24-orici pripadnika OSRH podijelio je potvrđnice.

M. TRNOKOP

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

u suradnji s učilištima raspisuje:
NATJEČAJ

Za stipendiranje studenata/studentica viših godina preddiplomskih i diplomskih studija u RH, od akademske godine 2008./2009. na:

1. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
2. Fakultet strojarstva i brodogradnje
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
3. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine
4. Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
 - svi preddiplomski i diplomski studiji

2. SVEUČILIŠTU U SPLITU

1. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje
 - preddiplomski i diplomski studiji: - elektrotehnika i informacijska tehnologija,
 - strojarstvo
 - računarstvo
2. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine

3. SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

1. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine
2. Elektrotehnički fakultet
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
3. Građevinski fakultet
 - svi preddiplomski i diplomski studiji

4. Strojarski fakultet, Slavonski Brod
 - svi preddiplomski i diplomski studiji

4. SVEUČILIŠTU U RIJECI

1. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine
2. Građevinski fakultet
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
3. Tehnički fakultet
 - svi smjerovi preddiplomskih i diplomskih studija

4. Pomorski fakultet

- preddiplomski studij:
 - nautika i tehnologija pomorskog prometa
- brodstrojarstvo
- elektrotehnička i informatička tehnologija u pomorstvu

5. SVEUČILIŠTU U ZADRU

1. preddiplomski studij brodstrojarstva i tehnologija pomorskog prometa
2. preddiplomski studij nautika i tehnologija pomorskog prometa

6. VELEUČILIŠTU U SLAVONSKOM BRODU

1. Stručni studij proizvodnog strojarstva

7. VELEUČILIŠTU VELIKA GORICA S PRAVOM JAVNOSTI

1. Stručni studij Održavanje zrakoplova
2. Stručni studij Održavanje motornih vozila
3. Stručni studij pirotehnologije

8. VELEUČILIŠTU U KARLOVCU

1. Stručni studij mehatronike
2. Stručni i specijalistički diplomski studij strojarstva
- sva usmjerenja

9. VELEUČILIŠTU U VARAŽDINU

1. Stručni studij elektrotehnike
 - smjer automatizacija
2. Stručni studij proizvodno strojarstvo
3. Stručni studij graditeljstvo

**NAKON DIPLOMIRANJA
NUDIMO:**

- **SIGURAN POSAO I SIGURNA PRIMANJA**
- **MOGUĆNOST STALNOG STRUČNOG USAVRŠAVANJA**
- **STIMULATIVNI SUSTAV PROFESIONALNOG RAZVOJA**
- **MOGUĆNOST SUDJELOVANJA U DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM PROJEKTIMA**

UVJETI:

- isključivo državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen(a) 1984. godine ili poslije
- upisana odgovarajuća godina redovitog studija u akademskoj godini 2008./09. uz plaćanje ili bez plaćanja
- odgovarajući rezultati na pregledu za novake (samo za muškarce)

Kandidati/kandidatkinje trebaju dostaviti:

- zamolbu sa životopisom adresom i brojem telefona
- presliku domovnice, rodno lista, vojne iskaznice (samo za muškarce)
- uvjerenje o nekažnjavanju, ne starije od 6 mjeseci
- potvrdu o upisanoj odgovarajućoj godini na fakultetu ili veleučilištu navedenom u natječaju

Presliku dokumenta nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika. Nakon završenog odabira dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja.

Originalni dokumenti bit će traženi samo od odabranih kandidata nakon konačnog odabira.

Rok za podnošenje prijava je **9. siječnja 2009.**

Prijave se dostavljaju pisanim putem u:

**Personalnu službu
Ministarstvo obrane
Stančićeva 6, 10000 Zagreb**

Informacije u svezi natječaja mogu se dobiti na:

• **www.morh.hr** i u Personalnoj službi MORH-a na telefone **01/4568-767 i 01/4567-545**

Novo oružje za pješačke brigade

godine u sastav pješačkih brigada uvede novi sustav za precizno djelovanje po udaljenim ciljevima NLOS-LS.

NLOS-LS (Non Line of Sight - Launch System) omogućit će zapovjednicima pješačkih

brigada američke kopnene vojske precizno djelovanje po udaljenim ciljevima. Zamišljen je kao organski sustav. Zapovjednik brigade ga ima u svojem "posjedu" i može ga rabiti kad ocijeni da je potrebno, te ne mora zahtijevati paljbenu djelovanje od neke druge postrojbe.

PJEŠAČKE brigade američke kopnene vojske (US Army) postat će još učinkovitije zahvaljujući novom oružnom sustavu nastalom u sklopu programa FCS (Future Combat Systems - budući borbeni sustavi). Jedan od prvih koraka u tom smjeru jest odluka da se do 2011.

U konačnici, brigada će dobiti bitno veće mogućnosti paljbenog djelovanja velike preciznosti i istodobno smanjiti ovisnost o kapacitetima drugih postrojbi.

Sustav se može rabiti u svim vremenskim uvjetima, a može se na paljbenu položaj dopremiti vozilima kao što su Humvee ili kamion FMTV, podvješten pod helikopter UH-60 ili izbačen padobranom iz aviona C-130. Dolazi u obliku kutijastog autonomnog spremnika s 15 projektila spremnih za djelovanje izravno "iz kutije". NLOS-LS može djelovati po nepokretnim i pokretnim ciljevima, a pogodan je i za djelovanje po tzv. vremenski osjetljivim ciljevima.

M. PETROVIĆ

Započinje proizvodnja Z-15

KINESKI proizvođač zrakoplovne tehnike Harbin Aviation Industry Group (HAIG) na svečanoj ceremoniji isporučio je svom europskom partneru tvrtki Eurocopter prvi proizvedeni zmaj helikoptera Z-15. Riječ je o kineskoj inačici helikoptera EC175, koji je Kina odabrala za svoj vojni srednji višenamjenski transportni helikopter. Harbin Aviation Industry Group i Eurocopter potpisali su 5. prosinca 2005. ugovor o 50:50 partnerstvu u projektu kineske suproizvodnje helikoptera EC175, koji je za kinesko tržište dobio kinesku oznaku Z-15.

Prvi probni let helikoptera teškog 7 tona (i mogućnosti prijevoza do 16 osoba) očekuje se do kraja 2009., a postupak certificiranja pri EASA-i (European Aviation Safety Agency) trebao bi biti okončan do 2011., odnosno pri CAAC-u (Civil Aviation Administration of China) do 2012. godine. Početak isporuke prvih produkcijskih helikoptera EC175/Z-15 trebao bi započeti tijekom 2012., a HAIG i Eurocopter procjenjuju da bi u dvadesetogodišnjem razdoblju

moglo biti prodano do 800 helikoptera toga tipa. Helikopter će pokretati dva turbovratilna motora Pratt & Whitney Canada PT6C-67E, svaki jakosti 2000 KS (1325 kW), s 5000 radnih sati međuremontnim inter-

valom. Helikopter je, uz zadaće transporta ljudi i opreme, namijenjen i za SAR & EMS zadaće (Search and Rescue, Emergency Medical Services).

I. SKENDEROVIĆ

Računalo za prevođenje

PROBLEMU nedostatka prevoditelja na terenu u mirovnim operacijama tvrtka Secure Communication Systems odlučila je doskočiti razvojem računalnog prevoditelja Lynx. Riječ je o tzv. tablet računalu sa zaslonom osjetljivim na dodir, koje je osmišljeno za dvostrano audio-prevođenje. Prevođenje se obavlja pomoću posebne programske aplikacije, koja radi na komercijalnom OS-u Windows XP ili Vista. Lynx sugovornike "sluša" naprednim ugrađenim mikrofonom, koji ima šest aktivnih elemenata tipa aktivne rešetke, raspoređenih po kućištu, tako da ne treba vanjski mikrofoni. Rabi tehnologiju "slijedi govornika"

i omogućava prepoznavanje govora u stvarnim uvjetima na oko 3 metra udaljenosti.

Ugrađen je i zvučnik snage 6 W s digitalnim pojačalom. Pokreće ga procesor Intel Pentium Dual Core koji radi na 1.2GHz. Ima 2GB RAM-a i čvrsti disk kapaciteta 32GB, a zbog veće otpornosti rabi napredni Solid State Drive (SSD) bez pokretnih dijelova.

Kako je riječ o računalu pokretanom Windowsima XP ili Vistom, obuka korisnika koji imaju iskustva u radu s tim OS-ovima i aplikacijama za njih je vrlo brza.

Secure Communication Systems

Masa Lynxa u kompletnoj konfiguraciji malo je veća od 2 kg zbog izrade od magnezijeve slitine. Standardno dolazi u kućištu boje pijeska, ali moguće su i druge boje. Zaslone prikazuje sliku rezolucije 640 x 480 točaka, a može prikazati 262 000 boja. Radi u temperaturnom rasponu od -10 do +49 stupnjeva C. Može izdržati silu od 15 G u trajanju od 6 ms i ostati operativan.

M. PETROVIĆ

Brazil nabavlja helikoptere Mi-35M

NEDAVNO znatno povećanje brazilskog obrambenog proračuna, nakon višegodišnje stagnacije, rezultiralo je prvom većom nabavom nove zrakoplovne tehnike. Prema napisima brazilskih medija, tijekom nedavnog posjeta ruskog predsjednika Dmitrija Medvedeva brazilskoj prijestolnici, u Sao Paulu je krajem studenoga sklopljen ugovor za kupnju 12 ruskih borbenih helikoptera Mil Mi-35M. Na brazilskom natječaju, uz Mi-35M kandidati su bili EADS s Tigerom i talijansko-turska ponuda A129 Mangusta (Mongoose). Vrijednost ugovora procjenjuje se na oko 300 milijuna američkih

dolara i, prema nekim očekivanjima, isporuka helikoptera trebala bi započeti do kraja 2009. godine.

Brazil objašnjava kupnju borbenih helikoptera Mi-35M potrebom nadzora šireg područja Amazone, odnosno činjenicom da područje Amazone graniči s Venezuelom i Kolumbijom te da je to područje tranzitno za krijumčarenje narkoticima. Novonabavljeni borbeni helikopteri na području Amazone u borbi protiv narkokriminala pridružiti će se drugim zrakoplovima brazilskog ratnog zrakoplovstva poput aviona za nadzor iz zraka Embraera R-99A/P-99A, naoružanog turboprop aviona Super

Tucano te transportnim helikopterima S-70 Pave Hawks.

Milov borbeni helikopter Mi-35M je izvozna (modernizirana) inačica borbenih helikoptera Mi-24VM. U odnosu na svog prethodnika ima cijeli niz poboljšanja, poput produljenog životnog vijeka na 20 godina, poboljšane letne performanse zahvaljujući manjoj ukupnoj težini letjelice i sustavu nosećeg i repnog rotora preuzetog s borbenog helikoptera Mi-28, te bolje otpornosti na oštećenja. Od naoružanja može nositi navođene protuoklopne projekte 9M120 Ataka i 9M114 Šturm, navođene projekte zrak-zrak 9M39 Igla-V, dvocijevni top GŠ-23L smješten u tureli NPPU-24 (po želji naručitelja može se zadržati dobro prokušana strojica JakB-12,7), te navođene projekte S-5 (57 mm), S-8 (80 mm), S-13 (122 mm), S-24 (240 mm). Također, moguće je nošenje i klasičnih bombi od 50 do 500 kg, napalm bombi, KMGU-2 dispenzera bombi-mina, bacača granata AGS-17, te GUV kontejnera za streljačko naoružanje (unutar njega se nalaze dvije strojnice GŠG-7,62, i jedna strojica JakB-12,7).

I. SKENDEROVIĆ

Mikroigle za bolje liječenje

ISTRAŽIVAČI američkih sveučilišta University of Kentucky i Georgia Institute of Technology prikazali su prototip flastera s integriranim mikroiglama koje mogu transdermalno prenijeti klinički relevantnu dozu lijeka, koja inače ne može prodrijeti kroz kožu. Riječ je o pločici s 50 mikroigala od nehrđajućeg čelika, dužine 620 mikrona.

Istraživanja su pokazala da su mikroigle bezbolna metoda unosa lijeka, proteina, DNK i cjepiva u tijelo. Pokazala su i još neke prednosti mikroigala, ponajprije mogućnost terapijskog unosa lijeka u vrlo ma-

lim dozama, čime se smanjuje stvaranje metabolita koji mogu prouzročiti raznovrsne negativne učinke. Ta su istraživanja važan putokaz u razvoju naprava za unos medikamenta u tijelo pacijenta, koje će imati bolje mogućnosti od današnjih metoda, npr. standardne hipodermičke igle.

Transdermalna metoda davanja lijeka pokazala se uspješnom u nekim primjenama, primjerice kod lijekova protiv bolova, kod srčanih problema i kod hormonskih terapija. Jedan od problema jest relativno ograničena broj tvari koje se u tijelo

mogu unijeti transdermalno mikroiglama. Istraživaču nastoje poboljšati to stanje. Testiranja se provode primjenom supstancije koja ne prolazi normalno kroz kožu, ali kad igle bezbolno probiju gornji sloj kože, gelirana supstancija lakše ulazi u tijelo. Istraživanja su pokazala da supstancija prolazi do 48 sati, a nakon toga tijelo u procesu zacjeljenja samo zatvori mikrorupice na koži.

M. PETROVIĆ

Ulazak u službu pakistanske AIP Agoste

PAKISTAN je postao prva država s izlazom na Indijski ocean koja u svome aktivnom sastavu posjeduje podmornicu sa zračno neovisnom propulzijom. PNS/M Hamza je pakistanska treća i posljednja napadna podmornica klase Khalid (tipa Agosta 90B), a primljena je u aktivnu službu pakistanske ratne mornarice 26. rujna ove godine, gotovo devet mjeseci nakon predviđenog roka. Podmornica je izgrađena u brodograđevnoj tvrtki Karachi Shipyard and Engineering Works, pod nadzorom stručnjaka francuskog konzorcija DCNS, a svečano je porinuta u kolovozu 2006. U to vrijeme primopredaju podmornice i

službeni ulazak u operativnu službu predviđali su u prosincu 2007.

Za razliku od prve dvije podmornice u klasi, ova je opremljena MESMA sustavom za anaerobni pogon snage 200 kW, koji kao osnovno gorivo rabi

tekući kisik, čime je omogućena četverostruko duža autonomija pri brzini podvodne plovidbe od 4 čv. Zbog specifičnog pogonskog sustava, trup podmornice produljen je za 8,6 m u odnosu na originalnih 67,6 m, što je uzročno povećalo i istisninu, pri čemu se podvodna istisnina povećala s 1760 t na 1980 t.

Pakistan je 1994. naručio tri podmornice tipa Agosta 90B ugovorom o transferu tehnologije. Prva podmornica u klasi, konvencionalnog pogonskog sustava, PNS/M Khalid izgrađena je u DCNS-ovom brodogradilištu u Cherbourgu, a ulazak u službu označen je u rujnu 1999., dok je druga podmornica, PNS/M

Saad, sklopljena u brodogradilištu u Karachiju iz dijelova koji su prefabricirani u Francuskoj te je u mornaričku službu ušla u prosincu 2003. Transferom tehnologije obučeno je 300 pakistanskih inženjera i tehničara za vrijeme njihova boravka u Francuskoj, dok je slijedom ugovora u Pakistanu prošlo obuku daljnjih 600 osoba iz industrijskih krugova. Prve dvije podmornice dobit će anaerobni pogon 2011., odnosno 2012., kada je i predviđena pregradnja, a u operativnu službu bit će vraćene godinu dana poslije. Financijska vrijednost pregradnje samo jedne podmornice i zamjene pogonskog sustava novim anaerobnim procijenjena je na oko 50 milijuna dolara. Sve tri podmornice naružane su protubrodskim projektilima SM 39 Exocet i teškim torpedima ECAN F17P Mod.

Pakistanski najveći takmac u regiji i području Indijskog oceana jest Indija, koja je s DCNS-om u listopadu 2005. potpisala ugovor o licencnoj proizvodnji šest podmornica tipa Scorpene. Iako prve dvije indijske podmornice nisu opremljene anaerobnim sustavom, sljedeće bi mogle biti opremljene MESMA pogonskom jedinicom.

M. PTIĆ GRŽELJ

Modernizacija fregata Anzac

RATNA mornarica Novog Zelanda planira modernizaciju svojih dviju 10 godina starih fregata klase Anzac, temeljenih na njemačkom projektu fregata MEKO 200. Ovu vijest objavio je vojni izaslanik Chris Hoey u Londonu tijekom 2008 Defence IQ konferencije na temu Budući planovi i potrebe svjetskih mornarica.

Modernizacijom fregata će do 2010. biti obuhvaćeno čitavo dizel propulzijsko postrojenje u vrijednosti 47 milijuna američkih dolara. Uz nadogradnju reduktora i dizelskih motora uključena je i oprema generatora, sustava ventilacije kao i novi sustavi za nadzor i praćenje sa svrhom ekonomičnije operativnosti. Brodovi će također dobiti unaprijeđene komunikacijske i elektroničke sustave, što je sastavni dio drugog ugovora, vrijednog 383,4 milijuna dolara, kojim je obuhvaćena modernizacija samoobrambenih značajki s početkom u 2012. godini. Predviđeno je opremanje projektilima Evolved SeaSparrow (ESSM) umjesto dosadašnjim projektilima SeaSparrow te modifikacija sustava za bli-

sku borbu Phalanx, što će obuhvatiti površinske ciljeve u programu vrijednosti 19,2 milijuna dolara.

Trenutačno ne postoje nikakvi planovi za zamjenu dviju fregata klase Anzac novima, no planira se zamjena istraživačkog broda HMNZS Stalwart i ronilačkog broda HMNZS Manawanui. Istraživačkom brodu je prvobitna namjena bila tegljenje pasivnog sonara, dok je drugonavedeni bio ronilački brod za potporu. Oni bi sukladno s posljednjim najavama trebali biti zamijenjeni 2015. ili 2016., i to jednim

višenamjenskim brodom. Isto tako, objavljeni su detalji o zamjeni flotnog tankera HMNZS Endeavour. U svibnju je 518 milijuna američkih dolara proračunskih sredstava alocirana prema ratnoj mornarici Novog Zelanda. Financije, koje uključuju nabavu četiriju obalnih patrolnih brodova i dvaju odobalnih patrolnih brodova čiji je ulazak u aktivnu službu predviđen za prosinac 2008., narasla su sa 79 milijuna na 132 milijuna dolara predviđenih u fiskalnome razdoblju 2007.-08.

M. PTIĆ GRŽELJ

Softver za pilote

TVRTKA QinetiQ North America's Systems Engineering Group razvila je novi softver s namjerom da leta-

kim posadama omogući reduciranje trajanja leta i reduciranje potrošnje goriva. Riječ je o programskom rješenju koje se zove Vertical Visual Optimiser (VVO), a daje grafičke podatke o čeonom i repnom vjetru (ispred i iza zrakoplova) sugerirajući na taj način promjenu visine ili pravca leta u svrhu postizanja optimalnijih parameta-

ra, što treba omogućiti uštedu vremena i goriva. Softver je prikladan za uporabu na desktopu, laptopu i

knee-board računalima i moguće ga je integrirati u postojeće programe za planiranje letova.

VVO je inicijalno razvijen za potrebe australske vojske (ADF - Australian Defence Force), ali se ubrzo zbog svoje komplementarnosti s Portable Flight Planning Softverom počeo rabiti u cijelom američkom ratnom zrakoplovstvu, a s njegovom primjenom započinju i njihove partnerske zemlje. VVO, koji je razvila tvrtka QinetiQ North America, inače je dio integriranog programskog paketa za planiranje letačkih zadataka koji se zove Confidence™, a sastoji se od modula poput: Flight Performance Models (FPMs), Performance Planning Calculator (PPC), Stores, Loading i Balance (SLAB).

I. SKENDEROVIĆ

Sudjelovanje Poljske u misiji EUFOR-a u Čadu/CAR

Kao aktivna članica Europske unije Poljska sudjeluje u vojnim operacijama EU-a. Slanjem svojih snaga u misiju u Čadu/CAR, Poljska je po drugi put sudjelovala u misiji pod vodstvom EU-a u Africi

Marek BRYLONEK

Prva misija u Africi, u kojoj su poljske oružane snage sudjelovale sa 130 vojnika, bila je misija u Demokratskoj Republici Kongu. Trajala je samo četiri mjeseca sa svrhom pružanja sigurnosti predstavnicima međunarodnih organizacija tijekom predsjedničkih izbora u Kongu. Poljska je za potrebe te misije osnovala poseban poljski vojni kontingent. Njegovu glavninu činili su predstavnici vojne žandarmerije. Svoje su zadaće u Kongu odradili vrlo dobro i dobili izvrsne ocjene od svojih njemačkih i francuskih zapovjednika. Misija u Kongu bila je važna lekcija za poljske oružane snage. Djelovanje u afričkim uvjetima donijelo je mnoga iskustva koja su se iskoristila tijekom organiziranja misije EUFOR-a u Čadu/CAR. Poljska je donijela odluku o sudjelovanju

u misiji potkraj 2007. godine. Početna namjera je bila poslati satniju u Čad, ali nakon naknadnih konzultacija s partnerima Poljska se odlučila na sudjelovanje s 400 vojnika i tri helikoptera. Operativni dio snaga sastoji se od dvije satnije, jedne sastavljene od pripadnika kopnene vojske, a druge od pripadnika vojne žandarmerije.

Jedna od naučenih lekcija iz misije u Kongu jest nužnost slanja helikoptera u misiju. Nepostojanje dobrih cesta i drugi problemi u prijevozu realnost su uvjeta rada u Africi, koji znatno otežavaju mogućnost provedbe operativnih zadaća uporbom vozila. Raspoloživost helikoptera povećava stupanj sigurnosti snaga u slučaju evakuacije ili u slučaju brzog angažiranja snaga na terenu. U kritičnim situacijama, npr.

u slučaju potrebe dostave hrane i vode, helikopteri su jedino prijevozno sredstvo. To je posebno važno u središnjoj Africi, gdje kišna sezona traje i do četiri mjeseca.

Druga naučena lekcija jest nužnost osiguranja kvalitetnog smještaja i hrane za vojnike. Stoga je za potrebe misije u Čadu Poljska odlučila opremiti poljski kontingent kontejnerima i šatorima s klimouređajima. ■

Pukovnik Marek BRYLONEK, bivši voditelj Odjela za međunarodne odnose u zapovjedništvu Poljske žandarmerije, vojni je pomoćnik zamjenika zapovjednika za operacije u misiji EUFOR Chad/CAR

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Latinska Amerika skreće ulijevo

U nizu država latinskoameričkog kontinenta nedavno su na vlast došle vlade ljevice, koje umjesto revolucijom, oružjem ili urbanom gerilom, u predsjedničke fotelje ili parlamente ulaze putem biračkih kutija. Svršetak Hladnog rata, niske stope ekonomskog rasta i veliki socijalni jaz koji postoji u većini latinskoameričkih društava te ustaljivanje demokratskih i izbornih načela otvorili su vrata strankama ljevice

— Hrvoje BARBERIĆ —

Posljednje desetljeće, u nizu država latinskoameričkog kontinenta, na vlast su došle vlade ljevice, koje umjesto revolucijom, oružjem ili urbanom gerilom, u predsjedničke fotelje ili parlamente ulaze putem biračkih kutija. Svršetak Hladnog rata, niske stope ekonomskog rasta i veliki socijalni jaz koji postoji u većini latinskoameričkih društava te ustaljivanje demokratskih i izbornih načela otvorili su vrata strankama koje se na političkoj ljestvici obilježavaju "lijevima".

Promatraju li se protekla desetljeća u retrospektivi, stranke latinskoameričke ljevice slijedile su dva puta: jedan je bio put revolucija i

oružanih ustanaka. Drugi put je bio put političke borbe po uzoru na zemlje zapadnoeuropskog liberalnog kapitalizma sudjelovanjem u vladama nacionalnog jedinstva i koaliranjem sa strankama centra. U drugu skupinu spadaju komunističke partije u Čileu, Urugvaju, Brazilu, Salvadoru te na Kubi u predcastrovska vrijeme. Do kraja pedesetih godina XX. stoljeća ove stranke su izgubile postojeći polet, te su se, načete korupcijom, vezama s Moskvom i kompromitiranjem vlastitog političkog programa u koalicijskim vladama uvelike diskreditirale u očima mladih i radikalnijih pristaša.

Sredinom XX. stoljeća, u nizu latinskoameričkih zemalja javili su se gerilski pokreti usmjereni na rušenje desničarskih režima oružanim putem. Tako je sredinom pedesetih izbio ljevičarski ustanak u Boliviji, šezdesetih godina u Nikaragvi, Gvatemali i Urugvaju, potkraj sedamdesetih u Salvadoru i Kolumbiji, osamdesetih u Peru, a u Meksiku je devedesetih godina izbila pobuna tzv. zapatista. Svojevrсна iznimka je Nikaragva gdje se nakon dolaska ljevice na vlast, osamdesetih godina javila desničarska gerila. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Gasi li se Lightning?

Pritisnutome stalnim odgodama okončanja razvoja i početka serijske proizvodnje, te neizbježivim povežanjem cijene, Lightningu II sve ozbiljnije prijete gubitak kupaca i zapadanje u još veže probleme

Pripremio Dražen MILIĆ

Po svemu sudeći, ponos američke zrakoplovne industrije, višenamjenski borbeni avion F-35 Lightning II (poznat i kao Joint Strike Fighter - JSF), ponovno je zapao u teškoće, a to znači i daljnje odgađanje okončanja razvoja, što pak znači i povećanje troškova. Korporacija Lockheed Martin nastavlja se boriti ne bi li konačno uhvatila zamah u letnim testiranjima Joint Strike Fightera. To joj baš ne uspijeva jer je prvi primjerak predserijskog F-35A (AA-1) ponovno prizemljen kad su otkriveni problemi s komponentama. Ništa bolja situacija nije ni s prvim predserijskim primjerkom F-35B (BF-1), koji neće poletjeti do početka iduće godine.

Situacija i ne bi bila tako dramatična da taj isti Lockheed Martin, već prije Lightninga, nije razvio

F-22 Raptor. Kako oba aviona dijele iste tehnologije, američko i ratna zrakoplovstva osam drugih država očekivali su da će razvoj F-35 biti znatno brži i, naravno, jeftiniji. Zbog toga se Lockheed Martin trudi uvjeriti američku i ostale javnosti da ova (ponovna) odgađanja neće utjecati na rokove dovršenja razvoja, jer su svi opasni procesi razvoja (navodno) već uspješno prijeđeni. Uključujući i posebna testiranja buke, koja je Lockheed Martin morao obaviti na zahtjev australskog ratnog zrakoplovstva.

Naime, da bi postigao zadane letne mogućnosti, Lightning II je dobio dosad najjači turboventilacijski motor na svijetu, koji pri uključenom sustavu za naknadno izgaranje daje više od 178 kN potiska. Tako velika snaga neizbježno znači i veliku buku. Problemi s bukom ja-

vili su se već tijekom testiranja, kad su se pobunili mještani koji žive u okolini zrakoplovne baze Eglin. Tijekom preleta Lightninga II buka bi dosežala 83, a često čak 90 decibela. Mjerenja su pokazala da je buka F-35 "samo" devet decibela viša nego tijekom polijetanja F-15C Eaglea. A Eagle je dvomotorni, dok je Lightning II jednomotorni avion. To je odmah izazvalo uzbunu kod nekih partnera, prije svega Nizozemske, Danske i Norveške. Njihov je problem što su sve njihove zrakoplovne baze, zbog nedostatka prostora, blizu naselja. Ako je Lightning II bučniji od dvomotornog Eaglea, koliko je onda bučniji od njihovih jednomotornih F-16 Fighting Falcona? ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

U sjeni starijeg brata

Iako nastao u sjeni MiG-a 15, MiG-17 je ipak izborio svoje mjesto u povijesti razvoja borbenih aviona

Siniša RADAKOVIĆ

MiG-17 nije stekao svjetsku slavu kao njegov prethodnik MiG-15 (vidi Hrvatski vojnik broj 85), niti je ostao u operativnoj uporabi tako dugo kao MiG-19, ali je ipak osigurao svoje mjesto u povijesti razvoja zrakoplovstva. Iako je o MiG-u 17 dostupno vrlo mnogo literature, ona sa Zapada uglavnom ponavlja jedan te isti krivi zaključak: MiG-17 je nastao tek kao poboljšanje MiG-a 15. Je li to baš tako?

Nesumnjivo je da je MiG-15 u svoje vrijeme bio vrhunski lovački avion i veliko iznenađenje za američke pilote lovaca koji su se s njim sukobili iznad Koreje. Zbog toga je bio odlična osnova za daljnju nadogradnju. Prvi je MiG-15 prvi put poletio 30. prosinca 1947., a već dvije godine poslije MiG OKB donio je odluku da se započne s razvojem njegova nasljednika. Prva je zadaća bila ukloniti nedostatke uočene kod MiG-a 15, ali i napraviti lovački avion koji će moći djelovati u svim vremenskim uvjetima, danju i noću. Iako su projektanti imali

ideje o znatno naprednijem lovcu, nekoliko je ključnih čimbenika ograničilo njihove mogućnosti. Prvi je bio zahtjev da se uporabi isti motor kao i na MiG-u 15, Klimov VK-1, jer je tadašnja sovjetska industrija turbomlaznih motora bila u "povojima". Drugo, pri proizvodnji novog lovca trebalo je voditi računa o mogućnosti sovjetske zrakoplovne industrije, čije su tehnološke mogućnosti također bile ograničene. U takvim uvjetima projektanti su morali napraviti novi lovački avion po starim kalupima. Tako je, istodobno s razvojem MiG-a 15 bis, započeo i razvoj MiG-a 17.

Najveće ograničenje tijekom razvoja novog lovca bila je nužnost uporabe turbomlaznog motora Klimov VK-1. Naime, VK-1 je nastao na osnovi britanskog motora Rolls-Royce Nene, čija je prodaja Sovjetskom Savezu detaljno opisana u tekstu o MiG-u 15. Iako je Nene za svoje vrijeme bio snažan i pouzdan turbomlazni motor, imao je i jednu veliku manu - uporabu centrifugalnog kompresora, zbog čega mu je

promjer bio 1,3 metra. A kako se svaki lovački avion projektira oko motora, tako je i MiG-17 morao ponovno dobiti isti bačvastu formu trupa uporabljenu i na MiG-u 15, ali i na američkom lovcu North American F-86 Sabre (vidi Hrvatski vojnik broj 69). Da su 1947. projektanti MiG-a imali na raspolaganju dovoljno snažan i pouzdan turbomlazni motor s aksijalnim kompresorom, forma trupa MiG-a 17 već bi tada više nalikovala na formu trupa MiG-a 19. Ali nisu. Zato su se morali usredotočiti na promjene krila kako bi povećali maksimalnu brzinu i poboljšali letne odlike, posebno u bliskoj zračnoj borbi. Tako su umjesto krila na MiG-u 15, koje je bilo pod kutom od 35 stupnjeva, na MiG-u 17 uporabili krilo s promjenjivim kutom, koje je bliže trupu imalo 45 stupnjeva, a prema vrhovima krila smanjivalo se na 42 stupnja. Izrađena su dva prototipa tvorničke oznake I-330, ili Izdelije SI. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr*

Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925.

Emil Uzelac, general zrakoplovstva triju država

Vojni časnik, inženjer i letač Emil Milan Uzelac organizirao je ratno zrakoplovstvo Austro-Ugarske Monarhije i pripremio ga za Veliki rat. Tijekom rata uspješno zapovijeda zrakoplovstvom i stječe generalski čin...

Leonard ELERŠEK

Uzelac je rođen 26. kolovoza 1867. godine u Komarnu u Mađarskoj. Rodom je iz seljačke obitelji podrijetlom iz Vrhovina u Lici. Njegov je otac u ratovima 1848. i 1949. stekao časnički čin. Emil odrasta u okolici Karlovca, gdje završava realnu gimnaziju, a potom upisuje vojnu školu. Dana 18. kolovoza 1888. završio je tehničku vojnu akademiju opkoparstva (inženjerije) i topništva u Beču. S činom poručnika ulazi u 2. inženjerijsku pukovnicu i služi u Puli i Trstu. U

Zadru radi kao inženjerijski tehnički stručnjak i ističe se pri gradnji utvrda. Nakon završenog studija elektrotehnike, upisuje pomorsku akademiju u Trstu i stječe čin poručnika trgovačke mornarice. U svojstvu časnika trgovačkog broda plovio je u New York, a jedrilicom je oplovio cijeli Jadran. S prvim danom studenoga 1898. promaknut je u čin natporučnika (Hauptman 1 kl.). Dvije godine poslije ulazi u zapovjedništvo inženjerije i služi u Celovcu. U čin bojnika promaknut je 1. svibnja

1908. Reorganizacija ustroja austro-ugarske vojske od 7. listopada 1909. podređuje zrakoplovnu postrojbu MAA (Militär Aeronautische Anstalt) zapovjedništvu transportnih trupa (Verkehrstruppen Kommando), što Uzelcu omogućuje izravan dodir sa zrakoplovstvom. Od tada on prati rad pionira zrakoplovstva na području cijele Austro-Ugarske Monarhije pa tako i rad hrvatskih konstruktora, osobito Slavoljuba Penkale. Za razliku od mnogih časnika zastarjelih pogleda, Uzelac je

Bojnik Emil Uzelac u sjedalu zrakoplova u Bečkom Novom Mjestu

Neki Uzelčevi letovi nisu prošli bez problema...

rano shvatio vojno značenje i perspektivu zrakoplova težih od zraka. Vojska ipak procjenjuje da je budućnost zrakoplovstva u velikim zračnim brodovima pa troši golema sredstva i vrijeme na njihov razvoj.

Istinski zapovjednik

Zrakoplovna postrojba 1911. dobiva naziv Odjel zračnih brodova ili Luftschifferabteilung (LFT). Kada je vojni vrh shvatio da monstrumi lakši od zraka nisu opravdali uložena sredstva, odlučeno je da se krene u razvoj zrakoplovstva. Zadaća utemeljenja vojnog zrakoplovstva je, na prijedlog generala Krobatina, dodijeljena bojniku Emilu Uzelcu, novom zapovjedniku LFT-a. Od dana postavljenja na dužnost 24. travnja 1912. pa sve do kraja postojanje Monarhije, Uzelac je bio jedini istinski zapovjednik Austro-ugarskih zračnih snaga. Već drugi dan nakon imenovanja bio je na letjelištu u Bečkom Novom Mjestu, gdje 20 časnika polazi pilotski tečaj na desetak austrougarskih zrakoplova. To su bili francuski monoplani tipa Bleriot i domaći dvokrilci tvrtke Lohner te monoplani tipa Etrich Taube. Nakon četiri tjedna Uzelac je i sam položio pilotski ispit a odmah zatim nastavlja obuku za ratnog pilota. Zvanje "feldpilota" stekao je već u kolovozu. Intenzivirao je obuku vojnih pilota i tehničara, a sam je ustrojio i znak ratnog pilota.

Uzelčeva zadaća bila je vrlo teška jer on utemeljuje zrakoplovstvo u državi ograničenih industrijskih kapaciteta i s nedostatkom sirovina, u uvjetima nerazumijevanja vojnih vlasti i birokratiziranoga vojnog i državnog sustava. U početku radi s vrlo ograničenim financijskim sredstvima okupljajući zrakoplovne entuzijaste i samouke časnike letaće. U listopadu 1912. organizira zrakoplovnu priredbu koju posjećuje sam car Franjo Josip. Car je bio zadivljen viđenim pa LFT (Luftschifferabteilung) dobiva moralnu i određenu financijsku potporu. Za svoje rezultate Uzelac je nakon careva posjeta odlikovan vojničkim križem za zasluge.

Nove škole i baze

Do kraja postojanja Monarhije odlikovan je brojnim domaćim i savezničkim odličjima. Već u prvoj godini njegova rada ustrojene su nove zrakoplovne baze, a šire se stare (Fischamend, Przemysl, Ujvidek tj. Novi Sad, Sarajevo, Mostar i Tirol). Do kraja 1913. školuje 58 novih borbenih pilota, 53 časnika i pet dočasnika, u pilotskim školama u Bečkom Novom Mjestu, Fischamendu i Gorici. Unatoč godinama, bio je odvažan letač. Prvih dana travnja 1913. preletio je zrakoplovom razdaljinu Beč-Novu Sad, što je daljinski rekord. O letu je u tisku izjavio: "Svoj let preko 408 km započeo sam u 6

sati i 26 minuta ujutro u Fischamendu. Bio sam nakanio letjeti bez prekida do Novog Sada. Letio sam ravnom zračnom crtom, te aparat upravio povrh sjevernog dijela Neusiedlersee, tik kraj Pape, a onda preko Blatnog jezera obletio poluotok Tihanj. Nastavio sam ravno preko Liofoka. Onda sam pošao južnije, pa pokraj Baje, te se dotakao Sombora. Odande sam već nazirao hangare i aerodrom u Novom Sadu. O mojem dolasku nitko nije ništa slutio, jer još nije bio stigao brzaj što sam ga to jutro predao. Let je bio vrlo ugodan, vjetar sam imao uvijek s leđa. Bilo je studeno, ali ne i neugodno. Čitav let je trajao 2 sata i 51 minutu." LFT od vojnog vrha zahtijeva ustrojavanje 40 letačkih satnija (FliK, od Fliegerkompanie) s ukupno 260 zrakoplova do 1916. Uzelčev je prijedlog prihvaćen i Austro-Ugarska već do kraja prve ratne godine (1914.) raspolaže s petnaest eskadrila u svakoj po šest do osam zrakoplova. Uzelac se često sukobljavao s kratkovidnim stožernim časnicima starog kova, koji zrakoplovstvo vide tek u zadaćama izviđanja bojišta i navođenju topničke paljbe. Borio se protiv stava da poslove pilota može obavljati isključivo časnik, a uvođenjem obuke dočasnika za pilotska zvanja (1914.) daje značajan doprinos snazi narastajućih zračnih postrojbi.

(nastavak u sljedećem broju)

Pavao Cindrić: *Lea Deutsch - zagrebačka Anne Frank*, Profil International, Zagreb, 2008.

Lea Deutsch smatrana je između dva rata u Zagrebu glumačkim čudom od djeteta. Glumila je, pjevala i plesala u prepunim kazališnim kućama. Rođena je 18. ožujka 1927. u Zagrebu, u uglednoj židovskoj obitelji. Od malena je pokazivala talent za glumu, ples i glazbu. Prvu je ulogu u zagrebačkom HNK odigrala 1932. s pet godina, a posljednju 1941., dvadesetak dana prije proglašenja NDH. U tih deset godina odigrala je 17 uloga, a bila je tako popularna da su kazališta naručivala komade koji su bili posebno napisani za nju.

Bila je glumica zbog koje se odlazilo u kazalište, o kojoj su pisale sve zagrebačke novine, koja je često nastupala na radiju... No, sve to nije joj pomoglo da preživi rat. Nisu pomogle ni intervencije njezinih kazališnih prijatelja, niti židovski pokušaji da je prebace u Palestinu. Odmah nakon uspostave ustaške države djevojčica je izbačena iz kazališta, a zatim i iz škole. U pokušaju da kćer spasi od logora, Lea je otac dao i pokrstiti, no, nažalost, u svibnju 1943. godine Lea Deutsch, njezina majka Ivka i brat Saša deportirani su u Auschwitz. Za vrijeme šestodnevnog puta u stočnom vagonu vlaka, bez vode i hrane, od 75 zatočenika njih 25 nije preživjelo. Među umrlima bila je i Lea Deutsch. Lea je u trenutku smrti bila istih godina kao Anne Frank, a njezina je sudbina, kao i Annina, postala simbol tragedije židovskog naroda.

Mirela MENGES

Vrijeme darivanja

Vrijeme je darivanja - to poručuje veliki reklamni natpisi na jednom zagrebačkom salonu automobila. Misli se valda na vrijeme došašća, a darovi su jamačno automobili. Je li to u Hrvatskoj moguće? Došašće i božićno vrijeme zaista je u katoličkoj tradiciji vrijeme darivanja. Ni sveci se u ovo doba ne smiju pojaviti praznih ruku: sveti Nikola i sveta Lucija darovima najavljuju blizinu Božića. Mali Isus pod božićnim drvцем ostavlja darove za dobru djecu. Među njima se nađe i pokoji dječji autić. Tko može darovati pravi auto?

Treću nedjelju došašća, 14. prosinca, katolici diljem svijeta slave kao nedjelju Caritasa. To je nedjelja darivanja, nedjelja prikupljanja pomoći ljudima u nevolji. Izbjeglice i prognanici iz vremena Domovinskog rata ne mogu zaboraviti pomoć koju su primili preko Caritasa. Po cijelome svijetu Caritas pomaže ljudima u nevolji. Za potrebe škola, bolnica, sirotišta i misijskih postaja Caritas je darovao i mnogo pravih automobila.

U bogoslužju ove nedjelje katolici razmišljaju o vjerodostojnosti svoga života. Primjer Ivana Krstitelja putokaz je pojedinom vjerniku i cijeloj Crkvi. On je čovjek potpuno predan svojoj misiji: navijestiti dolazak Isusov. Zato je izazovan za svoje suvremenike. Svaki je vjernik izazov svijetu. I Crkva kao zajednica vjere izazov je društvu u kojem djeluje. Crkva se ne treba ljutiti kad joj se postavlja pitanje: tko si ti? Sveti je Petar pisao kršćanima da moraju blago i s poštovanjem "uvijek biti spremni na odgovor svakomu koji zatraži obrazloženje nade" koja je u njima (1 Pet 3,15). Ivan Krstitelj prizna je da nema osobnih ambicija. Crkva također ne promovira sebe, ni svoju mudrost niti svoj autoritet. Ona je prepoznatljivi glas i razglas Isusov. Po čemu je prepoznatljivi glas? "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13,35). Dokle god je prepoznatljive ljubavi kod kršćana, uloga vjere u društvu je neupitna. Treća nedjelja došašća, nedjelja darivanja, dan je vjerničkog legitimiranja. Je li moguće da neka misijska postaja u Africi dobije na dar auto iz Zagreba? Koliko je u tome vrijedan moj skromni dar, najbolje oslikava divna pjesma Dobriše Cesarića: "Teče i teče, teče jedan slap; što u njem znači moja mala kap? Gle, jedna duga u vodi se stvara, i sja i dršće u hiljadu šara. Taj san o slapu da bi mogo sjati, i moja kaplja pomaže ga tkati."

Ivan NIMAC

FILMOTEKA

Dan kad se Zemlja zaustavila

- američki znanstveno-fantastični (2008.)
- trajanje: 103 minute
- redatelj: Scott Derrickson
- distributer: Continental film
- glume: Keanu Reeves (Klaatu), Jennifer Connelly (dr. Helen Benson), Jaden Smith (Jacob Benson)

Ugledna znanstvenica dr. Helen Benson nađe se licem u lice s izvanzemalcem zvanim Klaatu, koji putuje svemirom u pratnji neuništivog, teško naoružanog robota kako bi upozorio na prijeteću globalnu krizu. Klaatu upozorava svjetske vođe da će, ako se njihova agresija nastavi, moćna izvanzemaljska vrsta uništiti Zemlju. Dok se svjetske vlade i znanstvenici utrkuju s vremenom kako bi riješili zagonetku njegova dolaska, Helen i njezin posinak nađu se upleteni u misiju - i počinju shvaćati što znači kada se Klaatu opisuje kao "prijatelj Zemlje". Helen sada mora pronaći način kako uvjeriti biće poslano da nas uništi da je ljudska vrsta vrijedna očuvanja...

Ova verzija znanstveno-fantastičnog klasika iz 1951. o humanoidnom izvanzemalcu Klaatu koji dolazi na Zemlju pojavljuje se u hrvatskim kinima u isto vrijeme kada i u ostalim europskim i američkim kinima. Čovječanstvo je odavno očarano idejom života izvan Zemlje, ali znanstveno-fantastična književnost i filmovi nisu služili isključivo zabavi nego su ujedno upućivali pitanja te izražavali naše nade i strahove vezane uz izvanzemaljce. Takva nagađanja izazivaju maštu i potiču razvoj novih tehnologija namijenjenih istraživanju krajnjih rubova svemira i mogućnosti da u njemu nismo sami. Redatelj Derrickson u ovom je filmu uspješno prilagodio priču XXI. stoljeću, a najveće pohvale pripadaju scenaristu, koji se iskazao kao majstorski pripovjedač. Klaatu je potpuno specifična pojava u povijesti filma. Iako se doima opasnim i niste sigurni što će u sljedećem trenutku učiniti, on je pozitivac koji nas upozorava tko smo i kamo idemo. Kroz prizmu prijateljstva uči o čovječanstvu, a na kraju poziva ljude da postanu bolja verzija sebe samih.

Leon RIZMAUL

10. prosinca 1999.

Umro Franjo Tuđman

Uvijek i sve za Hrvatsku, a našu jedinu i vječnu Hrvatsku ni za što! - riječi su **dr. Franje Tuđmana**, prvog hrvatskog predsjednika zapisane na nadgrobnoj ploči njegova posljednjeg počivališta. Rodio se **14. svibnja 1922.** u Velikom Trgovišću. **Aktivist antifašističkog pokreta** postao je odmah po izbijanju II. svj. rata, a početkom 1945. upućen je u Vrhovni štab NOV-a i POJ-a u Beograd, gdje je kao hrvatski predstavnik radio u Ministarstvu obrane i Generalštabu JNA te uredništvu Vojne enciklopedije. Završivši Višu vojnu akademiju promaknut je u **čin generala**, a 1961. napustio je vojnu službu i posvetio se znanstvenom radu. U Zagrebu je osnovao **Institut za historiju radničkog pokreta** i stekao **doktorat iz povijesti** te sudjelovao u društvenom i kulturnom životu Hrvatske. Postao je poznat po svojim djelima *Rat protiv rata* i *Velike ideje i mali narodi* te je napisao još niz radova o hrvatskoj povijesti. U vrijeme Hrvatskog proljeća otvoreno je zagovarao **hrvatski suverenitet** i obračunavao se s jugoslavenskom ideologijom koja je, ustvari, bila pokriće za velikosrpsku vladavinu. Triput je izabran za **predsjednika RH** te je unatoč početnom međunarodnom nerazumijevanju uspio vojnim i političkim sredstvima očuvati cjelovitost zemlje.

13. prosinca 1991.

Masakr u Voćinu

Kada su se, 13. prosinca 1991., srpski teroristi i četnici povlačili s **Papuka**, počinili su jeziv zločin u slavonskome mjestu **Voćinu** i okolnim selima. Ovako su izgledala prva izvješća: *"Četnici su u Voćinu poklali tridesetak Hrvata, a kuće, u čijim su podrumima bile žene, djeca i starci, rušili su tenkovima i eksplozivom."* Poslije pristigli podaci govorili su i o većem zlodjelu. Videozapis o zločinu u Voćinu snimila je **Hrvatska vojska**, ali sve se nije moglo ni zabilježiti kamerom. Zločinci su spalili hrvatske kuće, sve javne zgrade, školu, ambulantu, banku, mjesni ured... Sreća u nesreći bila je što je većina od 650 Hrvata pobjegla tren prije krvavog pira. U mjestu **Humu** hrvatski su vojnici našli pougljenjena trupla ljudi koje su srpski vojnici polili benzinom i zapalili. Američki kongresnik **McCloskey** na odlasku rekao je ono što su Hrvati već dugo očekivali: *"Neutralna politika koju svijet vodi u odnosu prema ratu u Jugoslaviji praktički favorizira srpske vojne snage i motivira ih na nove pohode."* Nažalost, prije realne spoznaje svjetskih čelnika o srpskoj agresiji prolijevano je još mnogo nedužne krvi.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

armedforces.nic.in

Nakon napada u **Mumbaiu**, u žarištu svjetske borbe protiv terorizma ovih se dana nalazi **Indija**. Kao i u ostalim zemljama, glavnu ulogu u tome imaju oružane snage. Stoga vjerujemo da bi stranica **indijskih oružanih snaga** mogla biti zanimljiva za posjet, već i zato što je riječ o vojsci koja se ubrzano razvija i modernizira. Za hrvatske surfere povoljno je i to što je sadržaj dostupan na engleskom jeziku.

Navedeni link samo je polazna točka za linkove triju grana vojske, koji se nalaze u društvu linka međugrantskih institucija. Svaka grana zastupljena je potpuno samostalno i kvaliteta stranica varira. Najdojmljivijom čini nam se stranica kopnene vojske, a najmanje atraktivnom ratnog zrakoplovstva. Ocjenjujući stranice, možemo ukratko iznijeti naše mišljenje: **Indijci** dosta polažu na informativnost stranica i broj podataka, koji je prilično velik. Možete saznati štošta, kako o postrojbama tako i o tehnicima. No, minus ide grafičkom izgledu stranica, te fotografijama, koje su uglavnom male rezolucije. Ipak, oni koje zanima vojna tematika svakako bi trebali posjetiti **armedforces.nic.in**, ili, ako su **specijalizirani**, barem jednu od grana.

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Prije nego je uhićen tijekom antisovjetske revolucije 1956., mađarski reformist Imre Nagy se sklonio u:

- A veleposlanstvo SAD-a
- B veleposlanstvo SFRJ
- C veleposlanstvo Rumunjske

2. Na čelu Praškog proljeća 1968. bio je:

- A Aleksander Dubček
- B Antonin Novotný
- C Gustav Husák

3. Štrajk u Poljskoj pod vodstvom Lecha Walese počeo je 1980. u:

- A Varšavi
- B Krakovu
- C Gdanjsku

4. Rumunjska revolucija u kojoj je srušen diktator Nicolae Ceaușescu zbilja se u:

- A prosincu 1988.
- B siječnju 1989.
- C prosincu 1989.

5. U trenutku pada komunizma u Albaniji na čelu države je bio:

- A Enver Hoxha
- B Ramiz Alia
- C Sali Berisha

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNNA NOVA GODINA

2009

PS: POZDRAV HRVATSKIM VOJNICIMA, MA GDJE BILI

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

RAZVOJ PROIZVODNJA DISTRIBUCIJA LOGISTIKA

Kancelak 20
Zagreb - HRVATSKA
Tel: 01/ 377 27 77
Fax: 01/ 373 07 51

www.kroko.hr
email: info@kroko.hr